

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

ESG-ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАНКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконала:

студентка 4 курсу групи 472-1

денної форми навчання

спеціальності 072 «Фінанси,

банківська справа та страхування»

Московчук Анастасія Олексіївна_____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Кучерівська Софія Степанівна _____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ червня 2026 р.*

*Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ доц. Харабара В.М.*

АНОТАЦІЯ

Московчук А. О. ESG-відповідальність банків в сучасних умовах. Рукопис. Дипломна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа і страхування. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2026. 67 с.

У дипломній бакалаврській роботі розкрито теоретичні основи ESG-відповідальності в діяльності банків, визначено сутність, переваги і недоліки ESG-відповідальності, критерії ESG та розглянуто роль НБУ у регулюванні сталого фінансування. Оцінено сучасні практики ESG-відповідальності банківських установ України, проаналізовано взаємний вплив банківських установ і ESG факторів в умовах воєнного сьогодення України, досліджено особливості сталого розвитку як невід'ємної складової діяльності АТ КБ «Приватбанк». Обґрунтовано напрями напрямки розвитку ESG-відповідальності в діяльності банків з урахуванням світового досвіду, ESG-відповідальності у банківській сфері та запропоновані нові орієнтири та перспективи ESG відповідальності

Ключові слова: ESG-відповідальність, сталий розвиток, банківські установи, екологічна, соціальна, і управлінська відповідальність, ESG-ризики, критерії ESG-відповідальності.

ABSTRACT

Moskovchuk A. A. ESG-responsibility of banks in modern conditions. Manuscript. Diploma work for the first (bachelor's) level of higher education in the specialty 072 - Finance, banking and insurance. Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2026. 67 p.

The diploma bachelor's work reveals the theoretical foundations of ESG-responsibility in the activities of banks, identifies the essence, advantages and disadvantages of ESG-responsibility, ESG criteria and considers the role of the NBU in regulating sustainable financing. Modern practices of ESG-responsibility of banking institutions in Ukraine are assessed, the mutual influence of banking institutions and ESG factors in the conditions of the military present of Ukraine is analyzed, and the features of sustainable development as an integral component of the activities of JSC CB "Privatbank" are investigated. The directions of development of ESG-responsibility in the activities of banks are substantiated taking into account world experience, ESG-responsibility in the banking sector and new guidelines and prospects of ESG responsibility are proposed

Keywords: ESG-responsibility, sustainable development, banking institutions, environmental, social, and managerial responsibility, ESG-risks, ESG-responsibility criteria.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ А. О. Московчук

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ESG-ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ	5
1.1. Поняття ESG-відповідальності: сутність, переваги і недоліки	5
1.2. Критерії ESG та роль НБУ у регулюванні сталого фінансування.....	13
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ESG-ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ.....	19
2.1. Взаємний вплив банківських установ і ESG факторів в умовах воєнного сьогодення України	19
2.2. Сталий розвиток як невід'ємна складова діяльності АТ КБ “Приватбанк”	27
РОЗДІЛ 3	36
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ESG-ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ	36
3.1. Світовий досвід ESG-відповідальності у банківській сфері	36
3.2. Нові орієнтири та перспективи ESG відповідальності	44
ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ	

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку світової економіки особливого значення набуває концепція сталого розвитку, яка передбачає збалансоване поєднання економічних, екологічних і соціальних цілей. У цьому контексті вагому роль відіграє ESG-підхід (Environmental, Social, Governance), що активно впроваджується у діяльність фінансових установ, зокрема банків. Банківський сектор, як ключовий елемент фінансової системи, здійснює значний вплив на економіку через механізми кредитування та інвестування, а отже – і на екологічні та соціальні процеси. Врахування ESG-факторів дозволяє банкам не лише підвищити ефективність власної діяльності, але й сприяти формуванню відповідального бізнес-середовища.

Актуальність ESG-відповідальності зумовлена посиленням глобальних викликів, серед яких зміни клімату, соціальна нерівність, економічна нестабільність та необхідність підвищення прозорості корпоративного управління. Для України важливість цієї теми зростає в умовах євроінтеграції, цифровізації економіки та необхідності післявоєнного відновлення. Банки відіграють важливу роль у забезпеченні сталого розвитку, оскільки через механізми кредитування та інвестування вони впливають на розвиток економіки, бізнесу та суспільства загалом.

Метою наукової роботи є дослідження особливостей ESG-відповідальності банків в сучасних умовах.

У відповідності до мети, перед нами поставлені наступні завдання:

- розкрити сутність, переваги і недоліки ESG-відповідальності;
- охарактеризувати критерії ESG та роль НБУ у регулюванні сталого фінансування;
- проаналізувати взаємний вплив банківських установ і ESG факторів в умовах воєнного сьогодення України;
- дослідити особливості сталого розвитку як невід'ємної складової діяльності АТ КБ “Приватбанк”;

- вивчити світовий досвід ESG-відповідальності у банківській сфері;
- сформулювати нові орієнтири та перспективи ESG відповідальності.

Об'єктом дослідження виступає ESG-відповідальність банків в сучасних умовах.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів формування та реалізації ESG-відповідальності банків.

Для досягнення мети дослідження у процесі написання роботи було використано наступні методи: аналіз і синтез – для вивчення теоретичних основ і практичних аспектів ESG-відповідальності; табличний і графічний метод – застосовано для візуалізації порівняльних ESG-показників банків; статистичний метод – для аналізу взаємного впливу ESG-відповідальності вітчизняних банківських установ; порівняльний аналіз використано при дослідженні світового досвіду ESG-відповідальності банків тощо.

Інформаційну основу дослідження формують наукові праці вітчизняних і зарубіжних науковців, нормативно-правові акти України, міжнародні стандарти та регуляторні документи. Також використано офіційну звітність АТ КБ “Приватбанк”, статистичні та фінансові дані Національного банку України, а також матеріали інформаційних ресурсів, присвячених ESG-фінансуванню.

Робота складається з вступу, трьох розділів з підрозділами, висновків, списку використаних джерел та додатків. Перший розділ присвячено дослідженню теоретичних основ ESG-відповідальності в діяльності банків. У другому розглянуті сучасні практики ESG-відповідальності банківських установ України. У третьому визначені напрямки розвитку ESG-відповідальності в діяльності банків.

Загальний обсяг роботи становить 67 сторінок друкованого тексту, основний зміст роботи викладено на 44 сторінках. Робота містить 4 таблиці, 8 рисунків та 6 додатків, список використаних джерел включає 70 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ESG-ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

1.1. Поняття ESG-відповідальності: сутність, переваги і недоліки

У сучасних умовах розвитку світової економіки та фінансової системи особливого значення набуває концепція сталого розвитку (КСР), яка передбачає забезпечення економічного зростання з урахуванням екологічних, соціальних та управлінських аспектів. Протягом останніх років вітчизняні банки активно впроваджують принципи КСР у власну діяльність, що свідчить про суттєві трансформації у фінансовому секторі країни. Такий процес відображає світову тенденцію розвитку сталого фінансування, яка формується під впливом зростаючого усвідомлення тісного зв'язку між діяльністю бізнесу та екологічними, соціальними й управлінськими аспектами. У цих умовах українські банки дедалі більше орієнтуються на інтеграцію принципів сталого розвитку та шукають можливості для сприяння реалізації Цілей сталого розвитку (ЦСР) [6].

У середині 2010-х років КСР поступово закріпилася як один із ключових пріоритетів діяльності міжнародних організацій, національних інституцій, урядів та органів державної влади. Визначальним етапом цього процесу стало укладення Паризької кліматичної угоди, відповідно до якої 195 країн і регіонів взяли на себе зобов'язання переорієнтувати моделі економічного розвитку відповідно до вимог кліматичної безпеки. У грудні 2015 року на міжнародному рівні було закріплено ціль щодо стримування зростання глобальної температури в межах 1,5°C, але не вище 2°C порівняно з доіндустріальним періодом. Це фактично передбачало необхідність суттєвого перегляду енергетичної, промислової та фінансової політики держав. Також у 2015 році Генеральна Асамблея ООН затвердила Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року, який визначив 17 ЦСР як універсальну основу для

формування національних стратегій, спрямованих на поєднання економічного зростання, соціальної інклюзії та захисту навколишнього середовища [33].

Сталий розвиток, за визначенням І. Макаренка та Ю. Серпеніної, є “сучасною концепцією, яка виникла у відповідь на загрозу надмірного використання природних ресурсів, поглиблення соціальної нерівності та економічних криз” [32, с. 344].

А. Кашперук розглядає сталий розвиток як: “...загальну концепцію стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі” [19].

Одним із ключових інструментів реалізації ЦСР є ESG-підхід, що активно впроваджується у діяльність банківських установ, є фундаментом сталого розвитку, який сприяє досягненню ЦСР ООН.

ESG – це набір принципів управління, спрямованих на залучення компаній до вирішення екологічних, соціальних та управлінських викликів [30]. Міжнародна аббревіатура використовується для позначення трьох важливих окремих характеристик діяльності компанії (рис. 1.1).

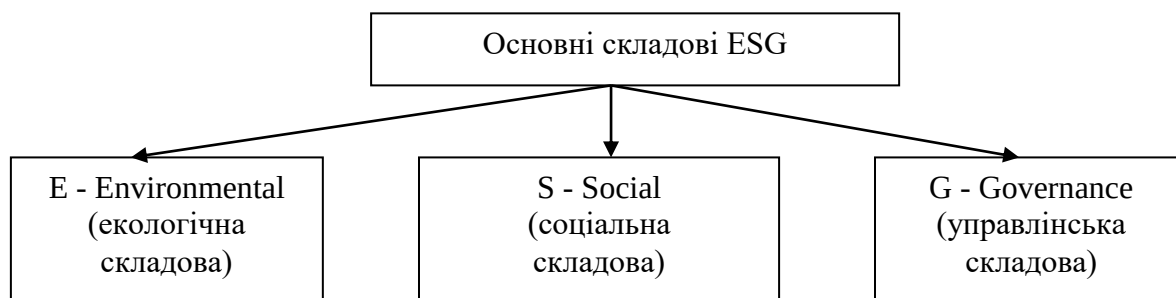

Рис. 1.1. Основні складові ESG [29]

ESG-відповідальність – це система принципів і підходів до ведення діяльності організації, що ґрунтується на врахуванні екологічних (Environmental), соціальних (Social) та управлінських (Governance) аспектів [4]. ESG – це аббревіатура, яка розшифровується як:

– E – Environmental (екологічна відповідальність): оцінка впливу діяльності компанії на довкілля, відповідальне ставлення до природи. Включає

раціональне використання природних ресурсів, зменшення викидів CO₂,, енергоефективність, екологічна безпека, зменшення вуглецевого сліду, енергоефективність, політика поводження з відходами, використання відновлюваних джерел енергії, екологічна сертифікація.

– S – Social (соціальна відповідальність) охоплює взаємодію з працівниками, клієнтами, постачальниками, а також місцевими громадами: робота з персоналом, клієнтами та громадами. Охоплює дотримання прав людини, безпечні умови праці, соціальний захист, рівність, безпека праці, взаємодія із суспільством, різноманітність, рівність, а також позитивний вплив на місцеву спільноту.

– G – Governance (управлінська відповідальність): корпоративна поведінка. Включає прозорість управління, етичність бізнесу, антикорупційна політика, ефективне корпоративне управління, етику ведення бізнесу, прозорість звітності, боротьбу з корупцією, структуру ради директорів та захист прав акціонерів. [29].

Концепція ESG об'єднує основні напрямки сталого розвитку – екологічність, соціальну відповідальність і належне корпоративне управління. Концепція ESG орієнтована не лише на отримання прибутку, а й на забезпечення сталого розвитку організацій, суспільства та навколишнього середовища.

Р. Скиба вважає, що “часто ESG плутають із корпоративною соціальною відповідальністю (КСВ). Насправді це дві різні концепції. Якщо CSR – це добровільні соціальні проєкти. То ESG – це метрика, за допомогою якої оцінюють реальний вплив діяльності компанії на довкілля та суспільство” [53].

Як зазначають Ж. Дерій, Є. Коваленко, “ESG у банківській діяльності – це насамперед про відповідальне фінансування бізнесу, якщо йдеться про екологічний вимір, соціальний вимір на сьогодні набуває нових рис, які зумовлені відновленням та відбудовою громад, а якісне корпоративне управління забезпечує системність для ESG” [9].

ESG-відповідальність банків є складовою сучасної КСР фінансового

сектору та передбачає інтеграцію екологічних (E), соціальних (S) і управлінських (G) принципів у банківську діяльність. ESG-відповідальність банків – це система принципів і механізмів управління, спрямована на врахування екологічних, соціальних та управлінських факторів у процесі здійснення фінансової діяльності, прийняття управлінських рішень та формування довгострокової стратегії розвитку банку [22, с. 151].

На відміну від традиційного підходу, який орієнтується переважно на максимізацію прибутку, ESG-концепція передбачає досягнення балансу між фінансовими результатами, соціальною відповідальністю та захистом навколишнього середовища [6].

ESG відповідальність банків у сучасних умовах трансформувалася з добровільної ініціативи на обов'язковий елемент стійкості, управління ризиками та регуляторної відповідності. Банки відіграють ключову роль у фінансуванні переходу до низьковуглецевої економіки та післявоєнної відбудови, враховуючи екологічні та соціальні ризики своїх клієнтів. Основні аспекти ESG-відповідальності банків відображено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Особливості ESG-відповідальності банків

Компонент ESG	Основні напрями	Приклади реалізації в банках	Очікуваний ефект
Е (Environmental) екологічна складова	- фінансування “зелених” проєктів; - зменшення вуглецевого сліду; - управління екологічними ризиками.	- кредити на відновлювану енергетику; - випуск “зелених” облігацій; - перехід на цифрові послуги.	- зниження негативного впливу на довкілля; - підвищення інвестиційної привабливості; - довгострокова стійкість.
S (Social) соціальна складова	- фінансова інклюзія; - підтримка клієнтів і бізнесу; - захист прав працівників.	- доступні банківські послуги; - кредитування МСП; - програми фінансової грамотності.	- підвищення довіри клієнтів; - соціальна стабільність; - розвиток економіки.
G (Governance) корпоративне управління	- прозорість діяльності; - етичні стандарти; - управління ризиками.	- публічна звітність; - антикорупційні політики; - незалежні наглядові ради.	- зменшення ризиків; - підвищення ефективності управління; - репутаційна надійність.

Джерело: складено автором на основі [7]

ESG-відповідальність відіграє важливу роль у розвитку сучасної економіки та суспільства. Основні аспекти важливості ESG-відповідальності наступні:

- забезпечення сталого економічного розвитку;
- підвищення інвестиційної привабливості;
- формування позитивної ділової репутації;
- зниження фінансових та нефінансових ризиків;
- стимулювання інновацій та енергоефективності;
- покращення якості корпоративного управління;
- зміцнення довіри між бізнесом, державою та суспільством [5].

Особливо важливу роль ESG-відповідальність відіграє у фінансовому секторі, де банки та страхові компанії оцінюють ESG-ризики під час фінансування проєктів та управління активами.

Ж. Дерій, Є. Коваленко виокремлюють певні принципи ESG, які показано на рис. 1.2.

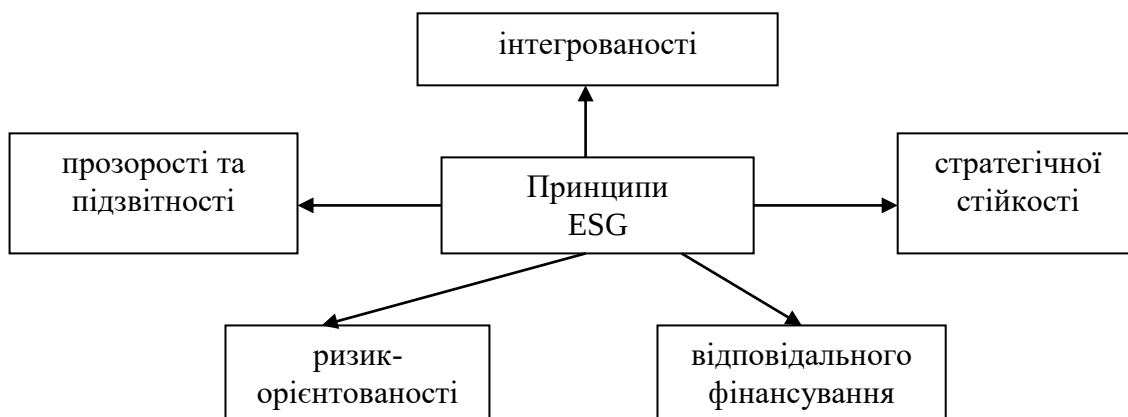

Рис. 1.2. Принципи ESG [9, с. 453]

А.Лівіцька зазначає, що ESG-принципи базуються на засадах об'єктивного відображення і повного розкриття інформації. У процесі застосування цих принципів до розкриття даних щодо ESG-інвестиційних продуктів інвестори отримують інформацію, яка є: повною, достовірною, послідовною, зрозумілою та доступною. [29].

ESG-відповідальні банки відіграють важливу роль у забезпеченні сталого

розвитку фінансового сектору та економіки загалом. Основні функції ESG-відповідальності у банківській діяльності відображено у додатку А. Екологічна, соціальна, управлінська, інвестиційна, репутаційна та інші функції ESG-відповідальності забезпечують інтеграцію принципів сталого розвитку у банківську діяльність, формують умови для відповідального фінансування та підтримки “зеленої” економіки. Водночас ESG-функції сприяють удосконаленню корпоративного управління, розвитку інноваційних фінансових продуктів і підвищенню конкурентоспроможності банківських установ. Їх реалізація сприяє підвищенню фінансової стійкості банків, ефективному управлінню екологічними, соціальними та управлінськими ризиками, а також зміцненню довіри клієнтів, інвесторів і суспільства [1, с. 276].

На думку Д.А. Дяковського, ESG-підхід має низку суттєвих переваг, які й зумовлюють його перспективи у відбудові і подальшому розвитку економіки країни, до яких автор відносить:

1. Забезпечення відновлення екології. Одним із ключових завдань є реалізація проєктів, спрямованих на відновлення екосистем, проведення розмінування територій, покращення якості водних ресурсів та повітря, а також скорочення викидів CO₂.

2. Соціальний ефект. ESG-інвестування сприяє підвищенню рівня соціального добробуту, оскільки орієнтується на підтримку проєктів, що мають позитивний ефект для населення та суспільства загалом.

3. Удосконалення управління і забезпечення прозорості. Саме ESG-підхід забезпечує вдосконалення системи корпоративного управління, підвищення рівня відкритості діяльності та сприяє протидії корупції, що є важливим як для держави і бізнесу, так і для міжнародних інвесторів при ухваленні інвестиційних рішень.

4. Репутація. Упровадження ESG-принципів сприяє зміцненню ділової репутації компанії, оскільки свідчить про її відповідальне ставлення до екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності.

5. Збільшення привабливості для інвесторів і залучення іноземних

інвестицій. ESG-інвестиції, як правило, відповідають міжнародним стандартам і характеризуються вищим рівнем надійності, що сприяє активнішому залученню іноземних інвестицій.

6. Конкурентоспроможність. Компанії, які дотримуються ESG-принципів, зазвичай займають більш стійкі позиції на ринку та стають привабливішими для клієнтів, партнерів і потенційних інвесторів.

8. Зменшення ризиків. ESG-інвестування дозволяє знижувати ризики для інвесторів завдяки довгостроковій орієнтації проєктів та врахуванню кліматичних, репутаційних і регуляторних факторів.

10. ESG-інвестування може забезпечити вищу прибутковість [14, с. 42].

Також Д.А. Дяковський зазначає, що ESG-підхід в інвестуванні має і слабкі сторони, серед них: недостатній рівень стандартизації та відсутність єдиної системи вимірювання ESG-показників; “зелений камуфляж/маскування”; додаткові витрати; орієнтація інвесторів на короткострокові результати; складність оцінки впливу ESG-ініціатив тощо. [11, с. 43].

А. Лящук вважає, що переваги практик ESG для інвесторів і компаній включають:

- можливість поєднання прибутковості інвестицій із забезпеченням стійкого розвитку;
- залучення нових клієнтів і створення додаткових можливостей для зростання;
- стимулювання компаній до прийняття інших позитивних інвестиційних рішень;
- підвищення здатності компаній залучати та утримувати кваліфікованих працівників;
- потенціал скорочення витрат у довгостроковій перспективі [30].

До потенційних недоліків практики ESG Лящук А. відносить:

- відсутність універсального підходу до реалізації ESG;
- ризик негативного ефекту у випадку формального впровадження ESG-стратегій;

- відсутність гарантій високих результатів на фондовому ринку;
- складність формування диверсифікованого ESG-інвестиційного портфеля;
- труднощі підготовки детальної звітності щодо ефективності діяльності за різними ESG-критеріями [30].

У таблиці 1.2. наведено основні переваги та недоліки впровадження ESG-стандартів, сформовані на основі сучасних бізнес-практик.

Таблиця 1.2

Переваги та недоліки ESG-відповідальності

№	Переваги ESG-відповідальності	Недоліки ESG-відповідальності
1	Підвищення довіри клієнтів та інвесторів	Значні витрати на впровадження ESG-стандартів
2	Формування позитивної репутації банку	Складність оцінювання ESG-ризиків
3	Доступ до міжнародного фінансування	Недостатня стандартизація ESG-звітності
4	Зменшення довгострокових ризиків	Необхідність постійного моніторингу показників
5	Підвищення конкурентоспроможності	Дефіцит кваліфікованих фахівців
6	Підтримка сталого розвитку економіки	Ризик формального впровадження ESG (greenwashing)
7	Розвиток “зеленого” фінансування	Складність інтеграції ESG у бізнес-процеси
8	Поліпшення корпоративного управління	Додаткове регуляторне навантаження

Джерело: складено автором на основі [6; 14, с. 44; 53]

ESG-стандарти дозволяють банкам більш ефективно оцінювати ризики, пов'язані з кредитною та інвестиційною діяльністю, зокрема ризики, що виникають унаслідок кліматичних змін, рівня енергоефективності чи репутаційних чинників. Водночас високий рівень відповідності ESG-критеріям сприяє підвищенню можливостей залучення фінансування від міжнародних фінансових організацій, а також забезпечує доступ до програм “зеленого” кредитування та сталого інвестування [27].

Таким чином, ESG-відповідальність є важливим елементом сучасної діяльності банківських установ та необхідною умовою їхнього сталого розвитку та забезпечення сталого розвитку економіки. Її необхідність обумовлена

глобальними екологічними, соціальними та економічними викликами, посиленням регуляторних вимог і зростанням очікувань суспільства щодо відповідального ведення бізнесу. Врахування екологічних, соціальних і управлінських факторів сприяє підвищенню фінансової стійкості банків, зміцненню їхньої репутації та формуванню довіри з боку клієнтів, інвесторів і партнерів. Упровадження ESG-відповідальності дозволяє банкам підвищувати фінансову стійкість, ефективніше управляти ризиками, зміцнювати довіру клієнтів та інвесторів, а також формувати позитивний соціальний та екологічний вплив. ESG-відповідальність стає не лише елементом корпоративної політики банку, а й стратегічним чинником його конкурентоспроможності та довгострокового розвитку.

1.2. Критерії ESG та роль НБУ у регулюванні сталого фінансування

Зростання глобальних екологічних викликів, посилення соціальної відповідальності бізнесу, необхідність забезпечення прозорості управління та дотримання міжнародних стандартів сталого розвитку обумовлюють потребу у формуванні чіткої системи критеріїв ESG-відповідальності.

Критерії ESG – це набір стандартів діяльності компанії, які використовують соціально відповідальні інвестори для оцінки потенційних інвестицій. Вони допомагають визначити, наскільки бізнес є стійким, етичним та безпечним у довгостроковій перспективі [28].

І. М. Свідерська, В. А. Стегайло зазначають, що “ESG-критерії еволюціонували від периферійних показників корпоративної соціальної відповідальності до ключових детермінант інвестиційної привабливості, вартості капіталу та довгострокової конкурентоспроможності підприємств” [51, с. 234].

Для банківського сектору ESG-критерії мають особливе значення, оскільки банки не лише здійснюють власну діяльність відповідно до принципів сталого розвитку, а й впливають на економіку через кредитування та

інвестування. Урахування ESG-критеріїв сприяє підвищенню інвестиційної привабливості банків, мінімізації ризиків, формуванню позитивної репутації та зміцненню конкурентних позицій на фінансовому ринку – табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Основні критерії ESG-відповідальності банків

№	Компонент ESG	Основні критерії	Характеристика
1	Екологічні критерії	Енергоефективність	Використання енергозберігаючих технологій та скорочення споживання ресурсів
		Зелене фінансування	Кредитування екологічних та енергоефективних проєктів
		Управління екологічними ризиками	Оцінювання впливу клієнтів і проєктів на довкілля
		Скорочення вуглецевого сліду	Цифровізація послуг, мінімізація використання паперу
2	Соціальні критерії	Фінансова інклюзія	Забезпечення доступності банківських послуг для населення
		Захист прав клієнтів	Прозоре обслуговування та захист персональних даних
		Розвиток персоналу	Навчання працівників та забезпечення належних умов праці
		Соціальні ініціативи	Благодійність, підтримка освіти та соціальних програм
3	Управлінські критерії	Прозорість діяльності	Публічна фінансова та нефінансова звітність
		Корпоративне управління	Ефективна структура управління банком
		Антикорупційна політика	Дотримання етичних стандартів і запобігання шахрайству
		Управління ризиками	Контроль фінансових, соціальних та екологічних ризиків

Джерело: складено автором на основі [54]

Інформація про дотримання цих критеріїв зазвичай оформлюють у вигляді ESG-звітів, що містять як якісні, так і кількісні показники.

Відповідно, показниками критеріїв ESG-відповідальності банків є:

1. Екологічні критерії характеризують вплив банку на довкілля та його участь у розвитку “зеленої” економіки. Приклади показників: обсяг “зелених” кредитів; частка ESG-активів у кредитному портфелі; рівень скорочення енергоспоживання; вуглецевий слід банку.

2. Соціальні критерії визначають рівень відповідальності банку перед

працівниками, клієнтами та суспільством. Приклади показників: рівень плинності кадрів; частка жінок у керівництві; витрати на навчання персоналу; рівень задоволеності клієнтів; обсяги соціальних інвестицій.

3. Управлінські критерії характеризують якість корпоративного управління банком. Приклади показників: рівень розкриття ESG-інформації; наявність ESG-стратегії; кількість порушень комплаєнсу; незалежність членів наглядової ради; рейтинг корпоративного управління [9, с. 453].

Критерії ESG-відповідальності банків є важливим інструментом оцінки рівня сталого розвитку банківської установи та ефективності її діяльності у сфері екологічної, соціальної та управлінської відповідальності. Їх використання дозволяє банкам підвищувати фінансову стійкість, мінімізувати ризики, зміцнювати довіру інвесторів і клієнтів, а також забезпечувати відповідність міжнародним стандартам сталого фінансування. У сучасних умовах ESG-критерії стають невід'ємною складовою стратегічного управління банками та важливим чинником їх конкурентоспроможності.

У сучасних умовах розвитку фінансової системи країни важливого значення набуває впровадження принципів сталого фінансування, що базуються на врахуванні екологічних, соціальних та управлінських факторів. Ключову роль у формуванні нормативного середовища та координації цих процесів відіграє Національний банк України (НБУ) як центральний банк держави та основний регулятор банківського сектору [48].

У контексті євроінтеграції НБУ орієнтується на стандарти Європейського Союзу щодо сталого фінансування та ESG-звітності. Це сприяє інтеграції української банківської системи до міжнародного фінансового простору та підвищенню її інвестиційної привабливості.

Одним із головних напрямів діяльності НБУ є інтеграція принципів ESG у систему банківського нагляду. Регулятор поступово адаптує українське законодавство та вимоги до банків відповідно до міжнародних стандартів сталого розвитку та європейських практик. Це сприяє підвищенню прозорості діяльності банків, ефективності управління ризиками та фінансової стійкості

банківської системи. НБУ, керуючись нормами ЄС, розробив та оприлюднив у 2025 році Білу книгу щодо управління ESG ризиками, яка передбачає поетапний системний підхід до інтеграції ESG ризиків у регуляторну практику та корпоративне управління фінансового сектору [3].

3 лютого 2026 року Правління НБУ ухвалило рішення про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках, зміни були затверджені Рішенням Правління НБУ №31 “Про схвалення Змін до Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України” [49].

В. Іванченко зазначає, що після ухвалення Рішення для банківської системи фактично з’явилася нова ключова дата – 31 липня 2026 року. Саме до цього терміну банки повинні не лише оновити внутрішню документацію, а й суттєво трансформувати систему внутрішніх політик відповідно до принципів сталого розвитку та ESG-вимог. Документ визначає підходи НБУ до інтеграції ESG-факторів у банківську стратегію, систему управління ризиками та механізми внутрішнього контролю. Водночас НБУ послідовно включає ESG-компонент у процес наглядової оцінки та перевірки банків (SREP), тому формальне або недостатнє виконання нових вимог може негативно впливати на результати оцінювання діяльності банківських установ [18].

Ось кілька моментів, як вважає В. Іванченко, які реально змінять роботу банків вже за пів року:

1. Заходи проти “зеленого камуфляжу” (greenwashing). Під цим терміном розуміється введення в оману клієнтів, інвесторів чи інших учасників ринку шляхом неправдивого або неналежного позиціонування продуктів, послуг чи діяльності як екологічно або соціально відповідальних. Таким чином, використання характеристик “зелений”, “сталий” чи “еко” у банківських продуктах тепер потребує підтвердження конкретними показниками та верифікованою звітністю. В іншому випадку це може розглядатися як репутаційний ризик і порушення принципів корпоративного управління.

2. Подвійна суттєвість (Double Materiality). Її реалізація передбачає зміну

підходів до стратегічного планування та оцінки ризиків. Відтепер банки повинні оцінювати ризики не лише з позиції їх впливу на фінансову стійкість установи, а й з огляду на вплив діяльності банку та його клієнтів на економіку, суспільство й навколишнє середовище у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі. Такий підхід означає, що банки мають враховувати довгострокові наслідки своїх інвестиційних рішень, а не орієнтуватися виключно на короткостроковий прибуток.

4. ESG у структурі винагород. Крім того, ESG-принципи інтегруються у систему винагороди працівників банків. Відтепер під час оцінювання результативності діяльності враховуватиметься досягнення стратегічних цілей сталого розвитку, що сприятиме формуванню відповідної корпоративної культури.

5. Банк як екологічний та соціальний аудитор. Також банки отримують нові функції у сфері ESG-контролю та профілювання клієнтів [18].

Таким чином, нові вимоги НБУ свідчать про поступову інтеграцію ESG-принципів у систему корпоративного управління та банківського нагляду в Україні, що сприятиме підвищенню прозорості, стійкості та відповідальності банківського сектору.

НБУ також визначив конкретний термін – до 31 липня 2026 року банки мають розробити, доопрацювати, затвердити та впровадити внутрішні документи з питань сталого розвитку. Це передбачає не лише оновлення політик, а й навчання персоналу та створення систем збору й аналізу ESG-даних.

Особливе значення має підтримка розвитку “зеленого” фінансування. НБУ сприяє створенню умов для фінансування проєктів у сфері енергоефективності, відновлюваної енергетики та екологічної модернізації економіки. Це є важливим у контексті післявоєнного відновлення України та переходу до низьковуглецевої економіки [4].

Крім того, НБУ активно підтримує цифрову трансформацію банківської системи, що також є складовою сталого розвитку. Розвиток безготівкових

розрахунків, дистанційних банківських послуг та цифрової ідентифікації сприяє зниженню операційних витрат банків і мінімізації негативного впливу на довкілля.

Незалежна асоціація банків України (НАБУ) сформувала підкомітет з питань ESG-банкінгу, діяльність якого спрямована на розвиток принципів сталого фінансування у вітчизняному банківському секторі. У межах цього напряму НАБУ активно взаємодіє зі Світовим Банком та міжнародними інвестиційними фондами. Головною метою підкомітету є розробка та впровадження сучасних ESG-практик у діяльність українських банків з метою адаптації фінансового ринку України до стандартів і вимог європейських та міжнародних партнерів [14].

Важливим напрямом діяльності НБУ є забезпечення фінансової стабільності та підвищення рівня корпоративного управління у банках. Регулятор контролює дотримання банками принципів прозорості, антикорупційної політики та ефективного управління ризиками, що відповідає управлінській складовій ESG.

Таким чином, критерії ESG-відповідальності банків є системою показників та принципів оцінювання діяльності банківських установ з позиції ESG-відповідальності, вони використовуються для визначення рівня сталого розвитку банку, ефективності управління ESG-ризиками та відповідності міжнародним стандартам сталого фінансування. НБУ виступає ключовим координатором процесів сталого фінансування в Україні, забезпечуючи нормативне регулювання, стимулювання ESG-трансформації банків та формування умов для довгострокового сталого розвитку фінансової системи держави. На основі вимог НБУ, що набули чинності у 2026 році, та міжнародних стандартів (ESRS), основні ESG-індикатори для банків розділені на три ключові складові (E, S, G). Відповідно банки зобов'язані інтегрувати ці показники в корпоративне управління та кредитний аналіз до липня 2026 року.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ESG-ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ
УСТАНОВ УКРАЇНИ

2.1. Взаємний вплив банківських установ і ESG факторів в умовах
воєнного сьогодення України

Україна офіційно приєдналася до глобальних Цілей сталого розвитку у вересні 2015 року, підписавши підсумковий документ на Саміті ООН. Були визначені базові індикатори адаптації глобальних цілей під специфіку нашої країни. Орієнтиром для програмних документів та нормативно-правових актів Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року став указ Президента України №722/2019 від 30 вересня 2019 року [50]. На сьогодні ESG ініціативи в Україні еволюціонували та поступово інтегрувалися у різні сфери життя та діяльності, у тому числі охопили і фінансовий сектор (рис. 2.1.).

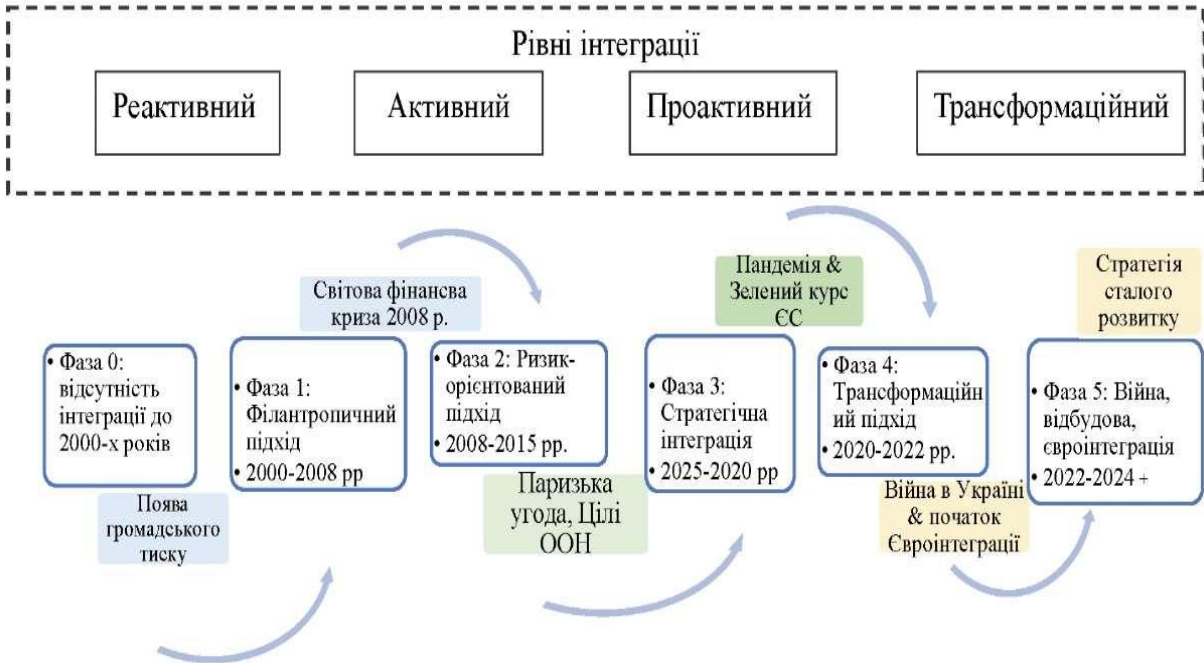

Рис. 2.1. Рівні та фази впровадження ESG ініціатив в Україні [25]

Практики ESG (екологічна, соціальна та управлінська відповідальність) в українських банках стрімко інтегруються у корпоративну стратегію та

кредитування. Ключовим каталізатором є регуляторні вимоги НБУ щодо управління ESG-ризиками та гармонізація з європейськими стандартами (CSRD) для фінансування бізнесу.

У вересні 2024 року Правління НБУ погодило концепцію розробки нової Політики з розвитку сталого фінансування, що визначає управління ESG ризиками на рівні фінансового сектору. Була затверджена і Внутрішня політика НБУ. Після обговорення у 2025 році з усіма зацікавленими сторонами була оприлюднена Біла книга з управління ESG-ризиками. Тут зазначено опис поточного стану управління ESG-ризиками у секторі, бачення перспективного стану, а також деталізований план регуляторних дій для переходу сектору у перспективний стан.

На початку 2026 року НБУ оприлюднив рекомендації з організації корпоративного управління та стратегічних документів, затвердив глосарій з питань сталого розвитку у фінансовому секторі. Якщо на першому етапі реалізації Політики, орієнтовно протягом 2025-2026 років, основні заходи стосуватимуться передусім банків, на другому – у 2027-2030 роках – інших важливих фінансових установ. Крім того, на офіційному сайті НБУ відкрито окрему сторінку “Сталий розвиток фінансового сектору” [56].

Станом на 2026 рік у процесі розбудови управління ESG-ризиками у банках вже розроблені Рекомендації з організації корпоративного управління, включаючи підготовку стратегічних документів з управління ESG-ризиками. НБУ зроблені роз’яснення щодо оприлюднення банками на вебсайтах власних стратегічних документів з ESG-ризиків. Підготовлено і обговорено зі стейкхолдерами проекти нормативних актів з управління ESG ризиками.

Впродовж 2026 р. НБУ запланував розробити формат розкриття інформації про ESG-ризик-профіль фінустанови і затвердити правові акти про управління ESG-ризиками в банках. І на 2027 рік передбачено доповнення наглядової оцінки банків (SREP) питанням врахування банками рекомендацій з управління ESG ризиками. Розробити вимоги до розкриття інформації про ESG ризик-профіль фінустанови за встановленим форматом. Сформулювати порядок

аналізу практики взаємодії банків із контрагентами у межах наглядового процесу.

Взаємний вплив банків України та ESG факторів в умовах війни перетворився з іміджевого тренду на фундаментальну умову виживання. При цьому, банки є драйверами відбудови та “вхідним квитком” до іноземного фінансування, тоді як війна змушує їх переглядати власні пріоритети на користь соціальної підтримки та прозорості [4].

Програма цілей сталого розвитку України має свою специфіку, так званий “country profile”, який зумовлений воєнним станом, особливостями кліматичних, соціальних, економічних проблем країни, законодавчою базою та прийнятим порядком дій. Зрозуміло, що наразі, банківські установи звертають свою увагу першочергово на ризики та проблеми, спричинені війною росії проти України. Зокрема:

1. Крім того, що Україна відчуває зміни клімату (*E – Environmental*): середня річна температура зростає, ризики посух та повіней зростають, природні зони зміщуються на північ, для деяких регіонів на півдні виникне загроза підтоплення у разі підвищення рівня світового океану, кліматичні ризики для України – екологічні забруднення та катастрофи – значно посилюються під час війни. Українські банки, як й інші суб’єкти господарювання, мають окремий технічний та юридичний інструмент для збору інформації та доказів в частині екологічних правопорушень – довкіллевий ресурс ЕкоЗагроза (<https://ecozagroza.gov.ua/>)

2. Захист населення, персоналу, взаємодія з органами місцевого самоврядування, військовими адміністраціями (*S – Social*). Важливість та необхідність дотримання ряду спеціальних норм щодо компетенцій військових адміністрацій, безпеки персоналу та алгоритм дій під час повітряної тривоги. Більш жорсткі норми працевлаштування осіб з інвалідністю та ветеранів, навіть ніж у Європі. Законодавство, яке заохочує працевлаштування осіб, які отримали статус ВПО, надаючи роботодавцям компенсацію витрат на оплату праці за працевлаштування таких осіб.

3. Відповідність і дотримання спеціальних вимог ESG для цілей фінансування (*G – Governance*). Банківські установи активно розвивають ефективні системи управління, що сприяють впровадженню компонентів E та S, забезпечують дотримання цілей сталого розвитку в умовах переходу до моделі низьковуглецевої економіки, дотримуються принципів прозорості діяльності як на міжнародному так і національному рівнях [1, с. 276].

Вимоги ЄС є спрямовуючими процесами у роботі з ESG ризиками. Так, для корпоративного сектору важливими є: Таксономія ЄС для сталих (зелених) видів діяльності; Директива про корпоративне стале звітування CSRD. Додатково до цього кредитні установи, відповідно до статті 449а Регламенту CRR (та акти на його імплементацію) – про розкриття інформації про кліматичні ризики та заходи з їх зменшення, стандартів Pillar III, настанови ESMA з вимог до розкриття стосовно кредитних рейтингів, повинні розкривати інформацію про свою діяльність, управління, порядок кредитування.

Банки, повинні дотримуватися вимог до управління ризиками відповідно до Настанови ЄЦБ з кліматичних та екологічних ризиків, Настанови ЕБА з управління ESG-ризиками. змін до Директив Solvency II та CRD. Їхні фінансові продукти повинні бути розроблені з урахуванням: Регламенту CRR Регламент ЄС про стандарти зелених облігацій, Регламенту про бенчмарки ESG переходу, Регламенту про діяльність з ESG рейтингування та Директиви про боротьбу із “зеленим камуфляжем”.

Як було зазначено на конференції НБУ, “банківські установи України усвідомлюють вплив ESG-ризиків на свою діяльність”. Так за період 2024-травень 2026 р. спостерігається відчутне збільшення з 72% до 81% усіх банків, кількості банків, які “вважають, що ESG-ризики впливають на нього”. При цьому у 2025 р. їх було 69%.

З 54% до 67% збільшилася кількість банків, що вбачають загрози від зміни навколишнього середовища. І з 51% до 64% збільшилася кількість банків, які вбачають для себе можливості від зміни навколишнього середовища. “Найбільше банки очікують впливу ESG-ризиків на кредитний портфель та

власну репутацію” [61].

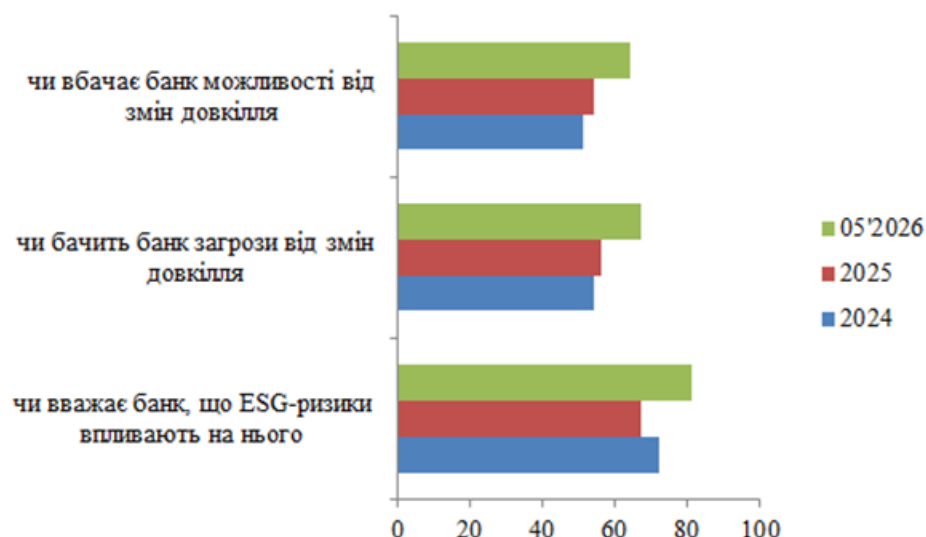

Рис. 2.2. Частка банків, що дали ствердні відповіді на питання про вплив ESG-ризиків на їхню діяльність [61]

На сьогодні банки приділяють вагому увагу ESG-ризикам у процесі управління ризиками своєї установи. Зокрема, 16% усіх банків враховують їх при визначенні ризик-апетиту, 25% – передбачають їх у профілі ризиків, а 21% – вважають ESG-ризик суттєвими. У той же час, більше 70% банків ще лиш планують такі дії, Кількість банків, що не вбачають перспектив визнання ESG-ризиків суттєвими скоротилась з 18 до 10.

Банки поступово запроваджують оцінку ESG-ризиків у процес кредитування особливо бізнесу. Це може відбуватися: під час схвалення кредиту; проведення щорічного credit review; оцінювання прийнятності забезпечення; оцінювання вартості забезпечення; встановлення процентної ставки; оцінювання LGD; оцінювання PD.

Тобто, банки поступово відходять від фінансування “брудних” індустрій та переходять до оцінки вуглецевого сліду своїх позичальників. Більше фінансують проекти відновлювальної енергетики (СЕС, ВЕС), енергоефективності бізнесу, агро-екологічних проекти.

Більше того, фінансові установи самі працюють у напрямку зменшення операційного сліду. Електронний документообіг, переробка паперу та пластику,

оптимізація енергоспоживання відділень, перехід на “зелений” офіс вже стало звичною практикою.

Своєю діяльністю банки також сприяють прозорості та дотриманню ESG норм серед українського бізнесу. Банки перевіряють позичальників на предмет прозорості власності, наявності корупційних скандалів, сплати податків та дотримання трудового законодавства. Є суб'єктами первинного фінансового моніторингу і активно впроваджують заходи з боротьби з відмиванням коштів та комплаєнс.

За даними НБУ 96% банків вже запровадили у своїй діяльності стандарти етичної поведінки, антишахрайські й антикорупційні заходи. 39% здійснюють оцінювання репутаційної шкоди від заходів, у яких банк бере участь [42].

Не менш важливими для українських банків є соціальна підтримка суспільства та ветеранів. Банки облаштовують відділення пандусами, тактильною плиткою та адаптують банкомати для людей з інвалідністю. Активно волонтерять та займаються благодійництвом, закуповують обладнання для ЗСУ, підтримують державні ініціативи, виступають меценатами для підтримки учасників БД та їхніх сімей. Створюють комфортні умови праці для працівників, особливо в областях, що підпадають під значні обстріли.

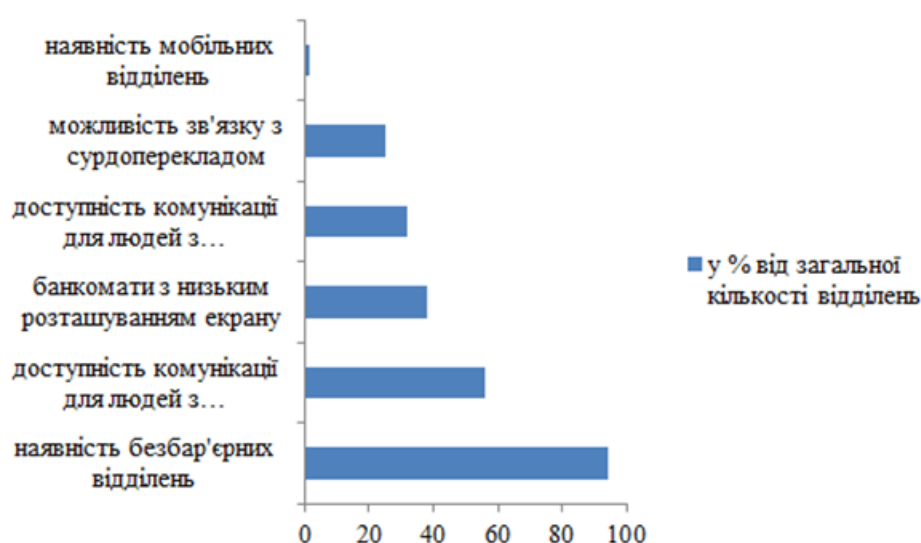

Рис. 2.3. Врахування потреб осіб з інвалідністю у роботі банківських відділень та банкоматів [42]

Як зазначено у звіті НБУ (рис. 2.3.) 94% усіх банків забезпечили фізичну доступність відділень, і трохи більше половини – адаптували комунікацію для людей із порушенням слуху. Ще слабо пристосованими залишаються відділення та документація для осіб з порушеннями зору, а також є суттєва потреба у фахівцях для забезпечення зв'язку з сурдоперекладом.

Аналіз діяльності українських банків доводить, що найбільш просунутими у питанні ESG-трансформації в Україні є банки які демонструють комплексний підхід, інтегруючи ESG не лише в окремі продукти, а й в стратегію, корпоративне управління та управління ризиками.

На вибір політики і заходів ESG відповідальності вагомий вплив має наявність чи відсутність іноземного капіталу у банків. Як зазначає у своєму дослідженні І. Краснова, “державні банки (UkrGasbank, Ощадбанк, Укресімбанк) лідирують завдяки національним програмам, тоді як банки з іноземним капіталом (Креді Агріколь, Райффайзен, УКРСІБ, ПРАВЕКС банк) вирізняються європейськими стандартами корпоративного управління з чіткими ESG-політиками банки. Ще одну групу становлять банки з вітчизняним капіталом, що активно використовують ESG-принципи як елемент брендингу та комунікації з клієнтами (Сенс Банк)” [25].

Так, наприклад, UGB UkrGasbank з 2016 року розвиває напрям “зеленого” банкінгу, профінансував понад 1500 ESG-проектів з відновлюваної енергетики, енергоефективності та інших екологічно відповідальних ініціатив. Надав на відновлення енергетичної інфраструктури України понад 2 млрд. грн. кредитів [25]. У практиці Укресімбанку – фінансування інфраструктури та експортно-орієнтованих проектів. Залучаючи кошти від ЄБРР, Світового банку та IFC, банк зобов'язаний дотримуватися міжнародних стандартів сталого розвитку, проводити свою діяльність прозоро та відповідним чином звітувати. Переможцем конкурсу “Партнерство заради сталого розвитку 2023” був визнаний ПУМБ, який активно розвиває свій ESG-брендинг, підтримує клієнтські ініціативи у цьому напрямі [25].

На рівні всієї банківської групи в АТ “ОТП Банк” у 2021 році створено

ESG Risk Management Framework. Як зазначає ESG-менеджер ОТП Банку Максим Олійник: “В банку діє оцінка всіх клієнтів за ступенем ESG-ризиків. Є можливість вносити певні ковенанти в кредитний договір для того, щоб він покращив певні аспекти, які оцінюються в рамках ESG-ризиків” [4]. На даному етапі, банк зосереджує свою увагу на відновлюваних джерелах енергії, розробці та випуску електроавтомобілів і енергоефективності в житлових будівлях.

У багатьох банках активно функціонують окремі відділи з ESG відповідальності, у той же час, є установи, де завдання з цієї сфери делеговані фахівцям з різних відділів. Так в банку “Львів” функціонує “Sustainability & Charity” відділ, який систематично готує та публікує звітність згідно стандартів GRI. Вже опубліковано 5 звітів. У банку Кредит Дніпро систему управління ESG-ризиками побудовано за принципом трьох ліній захисту: рівень бізнес-підрозділів; ризики та комплаєнс; внутрішній аудит” [41].

Відповідно до вимог НБУ банками розроблені внутрішні Політики сталого розвитку, де визначають принципи та механізми ідентифікації, оцінки, моніторингу та управління ESG-ризиками, що виникають у діяльності банків та його клієнтів.

Враховуючи особливості сучасної ситуації НБУ наголошує на “збалансованому дотриманні принципів сталого розвитку”, який відповідає загальному принципу і міжнародної практики [42]. Зокрема, зазначається, що “баланс принципів сталого розвитку для банків є динамічним” і, оскільки, “безпека суспільства розглядається як складова соціальної сталості, то сталий банк може фінансувати військово-промисловий комплекс, якщо це фінансування сприяє обороні, захисту населення та держави, не порушує міжнародне право та відповідає принципам належного управління” [42]. При цьому наголошується на наданні пріоритету у фінансуванні проєктів, спрямованих на забезпечення: безпеки населення; захищеність об’єктів критичної інфраструктури; безпеки життя та здоров’я працівників банку, інклюзивності фінансових послуг; безперервності діяльності банку.

На сьогодні в Україні діють ряд державних програм, які стимулюють до управління ESG ризиками. Співпраця комерційних банків з відповідними державними фондами, чи участь у державних програмах кредитування сприяє простішому впровадженню ESG критеріїв та вимог у діяльність та розробці “зелених продуктів”. Зокрема, Національною установою розвитку (ФРП) та Фондом часткового гарантування кредитів в сільському господарстві, Фондом розвитку підприємництва до проєктів та програм, що фінансуються Світовим банком, МФО, KfW для забезпечення виявлення й оцінки екологічних та соціальних ризиків і впливів господарської діяльності підприємств застосовується Система екологічного та соціального управління.

Отже, попри війну, Україна продовжує свій рух у напрямі дотримання Цілей сталого розвитку, і вдосконалення суспільних, економічних, політичних, соціальних, природоохоронних процесів заради сталого майбутнього. Практики ESG (екологічна, соціальна та управлінська відповідальність) в українських банках стрімко інтегруються у корпоративну стратегію та кредитування. Ключовим каталізатором є регуляторні вимоги НБУ щодо управління ESG-ризиками та гармонізація з європейськими стандартами (CSRD) для фінансування бізнесу. Важливим моментом у цьому є розуміння та узгоджені дії як державних установ, так і банківської сфери, підприємств, громадськості. І не останню роль у цьому грають збір якісних і кількісних даних щодо ESG-ризиків.

2.2. Сталий розвиток як невід'ємна складова діяльності АТ КБ “Приватбанк”

У сучасних умовах трансформації фінансового сектору концепція сталого розвитку набуває особливого значення для банківських установ, оскільки саме банки виступають не лише фінансовими посередниками, а й активними учасниками соціально-економічних процесів. Одним із провідних прикладів інтеграції ESG-принципів у діяльність банківського сектору України є

ПриватБанк, який демонструє системний підхід до поєднання економічної ефективності, соціальної відповідальності та екологічної орієнтації.

ПриватБанк є найбільшим державним банком України та займає провідні позиції за кількістю клієнтів, обсягами активів і рівнем цифровізації банківських послуг. Високий рівень технологічного розвитку банку забезпечив формування сучасної моделі банкінгу, орієнтованої на доступність, швидкість та інноваційність фінансових послуг. Саме цифрова трансформація стала одним із ключових факторів інтеграції принципів сталого розвитку у діяльність банку, адже сприяло значному скороченню використання паперових носіїв, оптимізувати операційні процеси та підвищити рівень фінансової інклюзії населення.

У 2024-2025 роках банк посилив акцент на розвитку ESG-орієнтованого корпоративного управління. На офіційному рівні ПриватБанк визначив екологічну відповідальність одним із ключових принципів власної ESG-політики. Банк декларує прагнення мінімізувати екологічний вплив діяльності шляхом впровадження сучасних технологій, підтримки відповідального споживання ресурсів та розвитку екологічно свідомої корпоративної культури.

Водночас екологічна складова діяльності ПриватБанку має певні особливості порівняно з виробничими підприємствами. Оскільки банк не є значним джерелом промислових викидів, основний екологічний ефект досягається через непрямий вплив – фінансування проєктів, цифровізацію послуг та оптимізацію ресурсоспоживання. Саме тому розвиток безготівкової економіки, онлайн-банкінгу та дистанційних сервісів можна розглядати як ключові екологічні інструменти банку.

Саме масштабна цифровізація фінансових послуг зокрема у 2023-2025 рр., використання мобільного банкінгу та онлайн-сервісів дозволило суттєво скоротити обсяги паперового документообігу, зменшити потребу у фізичному обслуговуванні клієнтів та оптимізувати використання матеріальних ресурсів. Банк активно розвиває електронний документообіг, цифрові договори, онлайн-платежі та дистанційне обслуговування клієнтів, що сприяє зниженню

екологічного навантаження. У 2024 році ПриватБанк у своєму інтегрованому звіті наголосив на подальшому розвитку цифрових сервісів як одного з основних елементів відповідального банкінгу та сталого розвитку.

Упродовж 2023-2025 років ПриватБанк розширював практику використання електронних чеків, цифрових виписок та дистанційної ідентифікації клієнтів. Це дозволило не лише підвищити швидкість обслуговування, але й значно зменшити витрати паперу та супутніх ресурсів. Диджиталізація процесів також сприяла скороченню транспортних витрат і викидів CO₂ завдяки зменшенню кількості фізичних відвідувань відділень клієнтами.

Суттєвим напрямом екологічної політики банку є впровадження принципів енергоефективності. Банк здійснював модернізацію окремих відділень та IT-інфраструктури з метою оптимізації енергоспоживання. В умовах енергетичної нестабільності, спричиненої воєнними діями, ПриватБанк активно інвестував у резервні системи живлення, енергоощадне обладнання та технології безперебійної роботи цифрових сервісів.

Особливу увагу банк приділяє розвитку системи екологічного та соціального менеджменту у сфері кредитування. Наприкінці 2024 року ПриватБанк підтвердив відповідність Системи екологічного та соціального управління стандартам Світового банку в межах програми “Доступні кредити 5-7-9%”. Це свідчить про інтеграцію міжнародних екологічних стандартів у процес оцінювання проєктів та кредитних ризиків. Застосування такої системи передбачає врахування потенційного впливу фінансованих проєктів на навколишнє середовище, дотримання екологічних норм та принципів соціальної відповідальності.

У 2024 році банк надав 120 млн. грн. кредитного фінансування на придбання трьох газогенераторних когенераційних установок загальною потужністю 6,9 МВт для українського підприємства харчової промисловості. Проєкт був спрямований на впровадження енергоефективних технологій та розвиток альтернативної енергетики. Іншим важливим прикладом стало

фінансування групи компаній “Епіцентр К”. У 2024 році ПриватБанк надав 400 млн. грн. кредитних ресурсів на закупівлю енергогенеруючого обладнання та розвиток енергетичної інфраструктури компанії. Частина коштів була спрямована саме на забезпечення енергетичної стійкості та автономності підприємства в умовах енергетичної кризи [12; 43].

Важливим напрямом екологічної діяльності банку стала участь у державних програмах “теплого” кредитування. У 2024 році ПриватБанк відкрив прийом заявок на фінансування ОСББ та житлових кооперативів у межах програми “Теплі кредити”. Програма передбачала кредитування проєктів із:

- модернізації систем опалення;
- встановлення альтернативних джерел енергії;
- підвищення енергоефективності будівель;
- енергозбереження у багатоквартирних будинках.

Крім того, банк інтегрував міжнародні екологічні стандарти у власну систему кредитування. Наприкінці 2024 року було офіційно підтверджено, що Система екологічного та соціального менеджменту (CECM) ПриватБанк відповідає стандартам Світового банку. Це означає, що під час фінансування проєктів банк оцінює: вплив проєкту на довкілля; екологічні ризики; соціальні наслідки реалізації проєкту; відповідність міжнародним ESG-вимогам [46].

Окрему увагу банк приділяє розвитку цифрових сервісів як інструменту екологізації банківської діяльності. У 2023-2025 роках банк активно впроваджував електронний документообіг, цифрові договори, онлайн-банкінг та електронні чеки, що дозволило скоротити використання паперу та зменшити ресурсоспоживання. Цифровізація розглядається банком як один із ключових елементів ESG-стратегії та відповідального банкінгу.

У 2025 році ПриватБанк також заявив про готовність фінансувати масштабні інфраструктурні та “зелені” проєкти, пов’язані з розвитком екоіндустріальних парків, модернізацією енергетики та екологічною трансформацією економіки України. [45].

“У соціальній відповідальності ПриватБанк визначив для себе три

стратегічно пріоритетні напрями: розбудова безбар'єрності, підвищення фінансової грамотності та благодійність. Саме на цих пріоритетах базується на сьогодні діяльність Банку щодо корпоративної соціальної відповідальності” [40].

ПриватБанк у 2023-2025 роках реалізував низку практичних ініціатив у сфері соціальної відповідальності, які охоплювали підтримку населення, бізнесу, військових, працівників та розвиток фінансової інклюзії. Після початку повномасштабного вторгнення банк забезпечував стабільну роботу платіжної системи, банкоматів, POS-терміналів і мобільного застосунку навіть у прифронтових регіонах. Це мало важливе соціальне значення, оскільки дозволило громадянам отримувати соціальні виплати, пенсії та здійснювати необхідні фінансові операції.

У банку затверджено рамкову Стратегію безбар'єрності ПриватБанку, створено Програму підтримки ветеранів, якою охоплено понад 1240 працівників. Підписані публічні зобов'язання у вигляді Принципів та Хартії спільно з Міністерством у справах ветеранів, НБУ, іншими партнерами.

Важливим прикладом соціальної відповідальності є участь банку у державній програмі “єПідтримка”. Через цифрову інфраструктуру ПриватБанку українці отримують державну фінансову допомогу, зокрема виплати внутрішньо переміщеним особам, компенсації та інші соціальні платежі. Банк також забезпечує технічну підтримку та швидке обслуговування клієнтів у межах державних соціальних програм.

Окремим напрямом є благодійна діяльність та підтримка Збройних сил України. “У 2025 році банк спрямував 246,2 млн. грн. на благодійність, підтримуючи медичні заклади, військових, громади та реалізував 16 масштабних благодійних проектів, підтримуючи постраждалі регіони, на загальну суму 367,5 млн. грн.” [40] Загальна сума благодійної допомоги банку за період 2022-2025 рр. склала 1,9 млрд. грн.

Банк інтегрував у застосунок можливість швидких донатів на офіційні благодійні фонди та державні ініціативи. Це значно спростило механізм

благодійності для мільйонів користувачів.

Прикладом соціальної відповідальності є також розвиток фінансової інклюзії. ПриватБанк активно розширював доступ до цифрових фінансових послуг для людей похилого віку, мешканців сільської місцевості та осіб з інвалідністю. Банком були запроваджені: адаптовані цифрові сервіси; дистанційна ідентифікація; онлайн-консультації; спрощений доступ до банківських операцій через мобільний застосунок.

Приділяв увагу банк і своїм працівникам. Зокрема у 2023-2025 рр. були організовані програми навчання та перекваліфікації; забезпечено психологічну та фінансову підтримку працівників, які були змушені переїхати через бойові дії. На початок 2026 року 972 працівники банку перебували у лавах Сил оборони України. Програмами підтримки ветеранів і мобілізованих працівників охоплено понад 1240 осіб. У банку дотримуються принципу гендерної рівності, у числі 17 тис. співробітників, 66% – це жінки, їхня частка на керівних посадах становить 72,8%.

На сьогодні, понад 99,9% відділень банку облаштовані з урахуванням потреб людей з інвалідністю та маломобільних груп населення. Близько 130 відділень оснащені тактильними лініями, інформаційними табличками, мнемосхемами, тримачами для милиць. У тому числі, 71 відділення до того ж обладнане універсальними касовими кабінами для зручного доступу людей.

Вебсайт ПриватБанку повністю відповідає стандарту WCAG 2.1, і у кожному чек-листі тестування прописані вимоги доступності. З урахуванням принципів інклюзивного дизайну та доступності на рівні функціоналу UI/UX. оновлені версії застосунку Приват24.

У багатьох відділеннях банку та у застосунках Приват24 і Приват24 для бізнесу, а також на інформаційному каналі в Ютуб передбачені послуги консультації українською жестовою мовою через планшети працівників. У відділеннях впроваджено рішення для клієнтів із порушеннями зору: дублювання операцій на планшеті, можливість збільшення поля підпису, а також IVRінформування щодо операцій (зняття коштів, валютні операції,

платежі).

Приватбанк приділяв велику увагу освітнім та цифровим ініціативам. ПриватБанк популяризував безготівкові розрахунки, цифрову грамотність та безпечне користування онлайн-банкінгом. Це сприяло підвищенню фінансової обізнаності населення та розвитку цифрової економіки України. Базуючись на прикладі Приватбанку й інших установ, НБУ, розуміючи важливість фінансової грамотності населення, прийняв у 2024 р. “Національну стратегію з фінансової грамотності до 2030”.

Одним із ключових напрямів governance-політики банку є система управління ризиками. У 2023-2025 роках ПриватБанк продовжив розвиток комплексної системи ризик-менеджменту, яка охоплює кредитні, операційні, валютні, репутаційні та ESG-ризики. Особливої актуальності набули ризики, пов’язані з воєнними діями, енергетичною нестабільністю та кіберзагрозами. Банк активно впроваджував механізми моніторингу та мінімізації ризиків для забезпечення безперервності функціонування фінансових сервісів.

Важливим елементом корпоративного управління є система комплаєнсу та антикорупційної політики. ПриватБанк здійснює внутрішній контроль за дотриманням законодавства, етичних норм та міжнародних стандартів фінансового моніторингу. Банк впроваджує політику запобігання конфлікту інтересів, протидії корупції та легалізації незаконних доходів. Значна увага приділяється забезпеченню прозорості фінансових операцій та дотриманню принципів доброчесності у взаємодії з клієнтами та партнерами.

У контексті цифровізації особливого значення набуває питання кібербезпеки та захисту персональних даних. ПриватБанк є одним із найбільш технологічно розвинених банків України, тому захист інформаційної інфраструктури є стратегічним пріоритетом. У 2023-2025 роках банк інвестував значні ресурси у вдосконалення систем кіберзахисту, резервного зберігання даних та безперебійної роботи цифрових сервісів. Використання сучасних технологій аутентифікації, моніторингу транзакцій та захисту інформації дозволило забезпечити високий рівень довіри клієнтів до цифрових сервісів

банку.

Суттєву роль у governance-політиці банку відіграє прозорість діяльності та нефінансова звітність. Формування інтегрованої звітності сприяє підвищенню рівня відкритості банку та покращенню комунікації із державою, інвесторами та суспільством. Крім того, банк активно співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями та впроваджує міжнародні стандарти управління. Інтеграція екологічного та соціального менеджменту у процес кредитування, відповідність окремих процедур вимогам Світового банку та орієнтація на європейські ESG-стандарти свідчать про поступове формування сучасної системи відповідального корпоративного управління.

Банк продовжує успішну роботу щодо реструктуризації проблемної заборгованості. Зокрема, за 2025 рік було реструктуризовано заборгованість 42,5 тисяч клієнтів загальним обсягом 2,97 млрд грн. ПриватБанком розроблені і запроваджені спеціальні умови реструктуризації заборгованості для військових, правоохоронців, рятувальників та їхніх родин. Так, у 2025 році було зменшено фінансове навантаження на таку категорію позичальників на загальну суму майже 37 млн. грн. У той же час, менеджмент банку активно працює над ліквідацією заборгованості за безнадійними кредитами. У 2025 році відбулася найбільша угода на ринку України щодо відступлення права вимоги за 650 тис. кредитами на загальну суму 6,6 млрд. грн. [40].

Одним із ключових показників ефективності діяльності ПриватБанку є його фінансова стійкість та надійність. Як видно з оприлюдненої фінансової звітності: “За результатами 2023 року прибуток банку до оподаткування становив 72,8 млрд. грн., що стало рекордним показником у банківському секторі України.” За підсумками року банк сплатив державі 57 млрд грн у вигляді податків та дивідендів. “У 2024 році ПриватБанк продемонстрував подальше зростання фінансових результатів. Прибуток до оподаткування склав 81 млрд. грн., а чистий прибуток – 40,1 млрд. грн., що на 6% більше порівняно з 2023 роком.” Крім того, банк сплатив до державного бюджету 40,9 млрд. грн. податку на прибуток. “У 2025 р. прибуток до оподаткування склав 88 млрд.

грн., що на 6,9 млрд. грн. перевищує показник 2024.” [40].

Важливим показником правильно прийнятої стратегії, заходів ESG відповідальності стали збільшення клієнтської довіри та розширення фінансування економіки. “Загальний обсяг коштів клієнтів зріс до 731,6 млрд. грн, з них кошти фізичних осіб перевищили 500 млрд. грн., що стало історичним максимумом. При цьому, кредитний портфель (нетто) банку збільшився до 156 млрд. грн.” [40].

Ключовим показником довіри і високого статусу банку та міжнародної підтримки стала угода про розподіл ризиків з ЄБРР, та дві великі угоди з міжнародними фінансовими організаціями – Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) та Європейським інвестиційним банком. Це дало можливість провести фінансування на 625 млн. євро.

Як зазначено у звіті Приватбанку за 2025 р. банк був високо оцінений національними та міжнародними нагородами:

- “відзнаки за інклюзивність, інноваційність та суспільний вплив;
- Euromoney та Глобального договору ООН в Україні, за фінансове лідерство, інклюзивність та соціальний вплив;
- “Найкращий банк України 2025” британського видання The Banker;
- “Найкращий банк еквайр України 2025 року” за версією Euromoney Transaction Banking Awards;
- переможець міжнародної премії Frontrunner Awards 2025 у номінації “Найкраща програма демократизації ІІІ” [40].

Позитивна динаміка фінансових результатів свідчить про те, що інтеграція ESG-принципів не знижує економічну ефективність банку, а навпаки – сприяє підвищенню його стійкості та адаптивності в умовах воєнної та економічної нестабільності.

Таким чином, аналіз діяльності ПриватБанку у 2023-2025 роках свідчить про поступове формування комплексної ESG-моделі банкінгу. Саме ефективна система ESG-управління дає можливість Приватбанку підвищувати рівень стійкості до кризових факторів.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ESG-ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

3.1. Світовий досвід ESG-відповідальності у банківській сфері

У сучасних умовах глобалізації та трансформації фінансових ринків концепція ESG-відповідальності стала одним із ключових напрямів розвитку банківського сектору. Банки дедалі активніше інтегрують ESG принципи у свою діяльність, розглядаючи їх як важливий інструмент забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

ESG-відповідальність стала важливим елементом стратегічного управління банківською діяльністю. Найбільш розвиненою система ESG-регулювання є у країнах Європи, де банки активно інтегрують ESG-критерії у кредитну політику, систему ризик-менеджменту та корпоративне управління. Європейська комісія розробила комплекс нормативних актів щодо сталого фінансування, які передбачають обов'язкове розкриття ESG-ризиків та нефінансової звітності банків. Лівіцька [29] відмічає, що в ЄС ESG регулюється:

1. Директивою щодо корпоративної звітності у сфері сталого розвитку (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD), яка передбачає вдосконалені та розширені вимоги до обов'язкового розкриття екологічної, соціальної та управлінської інформації.

2. “Європейською зеленою угодою” (European Green Deal), оприлюдненою Європейською Комісією у грудні 2019 року, яка стала основою переосмислення кліматичних та екологічних питань у фінансовому секторі. Головними стратегічними цілями цієї угоди є досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року та скорочення викидів парникових газів щонайменше на 55 % до 2030 року порівняно з показниками 1990 року.

3. Європейським кліматичним законом, ухваленим у 2021 році, що

зобов'язує держави-члени ЄС узгоджувати національну політику та інвестиційну діяльність із довгостроковими кліматичними цілями Європейського Союзу.

4. Європейськими стандартами звітності у сфері сталого розвитку (European Sustainability Reporting Standards, ESRS), затвердженими 31 липня 2023 року, які призначені для обов'язкового застосування компаніями, що підпадають під вимоги Директиви щодо корпоративної звітності у сфері сталого розвитку [29].

Як зазначає Л. П. Бондаренко [4], зростання рівня усвідомлення банками важливості ESG-активностей підтверджується також результатами нещодавнього дослідження, проведеного Capgemini Research Institute (рис. 3.1).

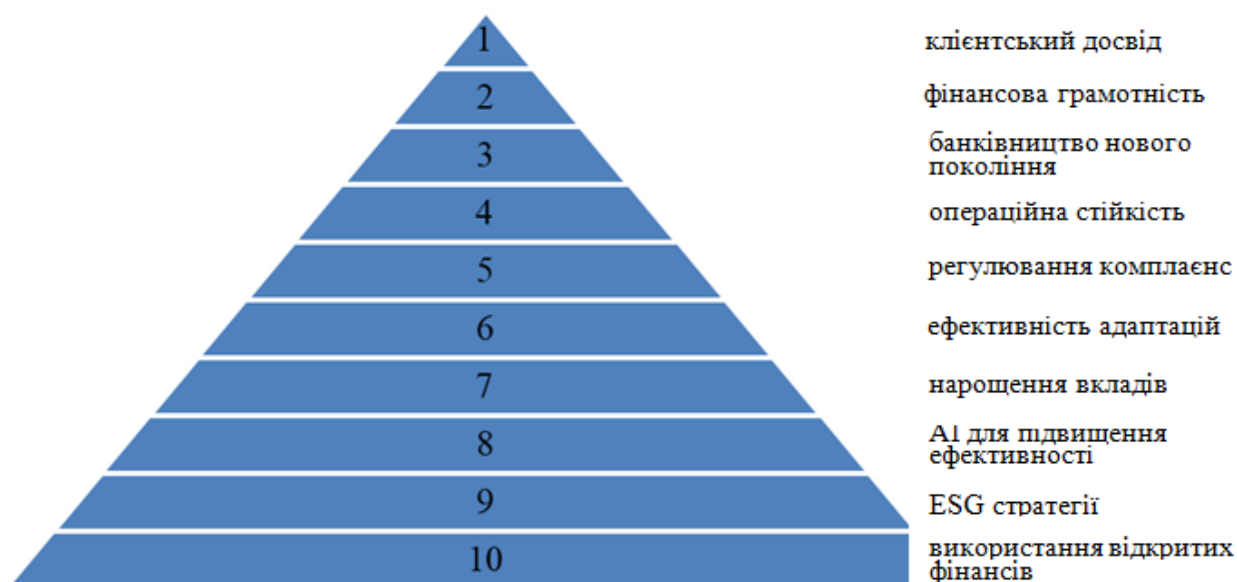

Рис. 3.1. Топ-10 трендів у світовому банківському секторі в 2025 році [70]

Відповідно до результатів цього дослідження, розробка та впровадження ESG-стратегій посіли дев'яте місце серед найважливіших тенденцій розвитку світового банківського сектору у 2025 році. Водночас пріоритетними для банків залишаються питання вдосконалення клієнтського досвіду, підвищення операційної ефективності, створення інноваційних банківських інструментів нового покоління та розвиток фінансової грамотності клієнтів. Однак сам факт включення ESG до переліку глобальних банківських трендів свідчить про те,

що принципи сталого розвитку вже стали невід’ємною складовою стратегічного мислення сучасних фінансових установ. Таким чином, ESG поступово трансформується у домінуючий світогляд розвитку міжнародного банківського сектору.

Л.М. Крот вважає, що банківські системи розвинених країн поступово переходять від формального декларування ESG-принципів до їх практичної інтеграції у бізнес-моделі банків. Провідні міжнародні банківські установи вже впровадили комплексні політики сталого розвитку, які охоплюють як внутрішні бізнес-процеси, так і взаємодію з клієнтами. Зокрема, європейські банки під впливом регуляторних вимог і суспільного запиту активно затверджують стратегії досягнення вуглецевої нейтральності своїх портфелів до 2050 року в межах Net-Zero Banking Alliance, а також визначають проміжні цілі щодо скорочення фінансування вуглецевоемних галузей економіки [26].

На сьогодні банки країн ЄС активно збирають від клієнтів широкий спектр ESG-даних для оцінювання ESG ризиків, а також для забезпечення відповідності принципам сталого фінансування.

У 2024 році Європейський наглядовий орган (EBA) розпочав проведення серії консультацій та наглядових заходів для банківських установ щодо управління ESG-ризиками. У зв’язку з цим нові вимоги до європейського банківського сектору передбачають:

- систематичне оцінювання рівня суттєвості ESG-ризиків;
- використання різних методичних підходів до аналізу ESG-ризиків;
- інтеграцію ESG-ризиків у загальну систему ризик-менеджменту банків та оцінку їх впливу на кредитний, операційний, репутаційний ризики, ризик ліквідності та інші види фінансових ризиків.

Робота з ESG-ризиками у банківському секторі розглядається як завершальний етап реалізації дорожньої карти сталого фінансування для європейських банківських установ.

Запроваджені ESG-вимоги узгоджуються з раніше сформованою дорожньою картою сталого фінансування у банківському секторі, розробленою

Європейською біогазовою асоціацією (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Дорожня карта ЕВА для сталого фінансування у банківській сфері [4]

Станом на початок 2025 року переважна більшість європейських банків уже визнає кліматичні ризики суттєвими для своєї діяльності. Якщо у 2015 році частка таких банків не перевищувала 30 %, то вже у 2020 році цей показник зріс приблизно до 80 %. Банки Великобританії, Канади та Японії розпочали проведення кліматичних стрес-тестів кредитних портфелів у співпраці з центральними банками та оприлюднення результатів таких оцінок. У кредитних процедурах провідних банків активно впроваджуються ESG-скорингові системи, у межах яких позичальники оцінюються за екологічними та соціальними критеріями ще до ухвалення рішення про надання великих кредитів. Зокрема, аналізуються наявність екологічної політики, рівень викидів CO₂, умови охорони праці, дотримання принципів гендерної рівності та інші показники. Результати такої оцінки безпосередньо впливають як на рішення щодо кредитування, так і на вартість кредитних ресурсів [70].

Крім того, значна кількість банків застосовує політику виключень, відмовляючись фінансувати проєкти з надмірно високими ESG-ризиками,

зокрема у сферах видобутку вугілля, виробництва зброї або діяльності, пов'язаної з порушенням прав людини. Паралельно активно розвиваються “зелені” фінансові інструменти – зелені облігації, кредити на енергоефективність, стійкі депозити, що дозволяє банкам не лише мінімізувати ризики, а й отримувати нові джерела прибутку відповідно до зростаючого попиту з боку клієнтів та інвесторів.

Водночас, поки наглядові органи Європи та Великої Британії посилюють регулювання у сфері протидії зміні клімату, США визначили ESG-регулювання одним із ключових державних пріоритетів. Укази президента США закріпили зобов'язання щодо вирішення ESG-питань, протидії кліматичним змінам та забезпечення расової рівності, що прямо або опосередковано впливає на фінансовий сектор, регуляторів, компанії та клієнтів.

Серед прикладів сучасних ESG-ініціатив міжнародних банків варто виділити:

- діяльність Wells Fargo, який визначив цілі досягнення нульового рівня викидів до 2050 року, започаткував десятирічну програму банківської інклюзії для підтримки недостатньо забезпечених банківськими послугами громад та планує спрямувати до 2030 року близько 500 млрд доларів США на розвиток сталого фінансування й соціально орієнтованих програм;
- на увагу заслуговує також діяльність Climate First Bank, який фінансує некомерційні організації з метою забезпечення доступу до медичних послуг для незастрахованих жителів штату Флорида;
- своєю чергою JPMorgan Chase інвестував 2,5 трлн доларів США у ініціативи, пов'язані зі сталим розвитком та кліматичними проєктами на період 2021-2030 рр., зокрема у сфері відновлюваної енергетики та енергоефективності;
- також Bank of America досяг вуглецевої нейтральності ще у 2019 році та взяв на себе зобов'язання спрямувати до 2030 року 1,5 трлн доларів США на реалізацію програм сталого фінансування. Крім цього, банк активно вдосконалює систему ESG-управління та забезпечує високий рівень прозорості,

надаючи стейкхолдерам детальну інформацію щодо своєї ESG-діяльності – дод. Б. [70].

У США ESG-підхід активно використовується великими банківськими корпораціями для фінансування екологічних проєктів та розвитку сталого інвестування. Значна увага приділяється впровадженню цифрових технологій аналізу ESG-даних та оцінці кліматичних ризиків. За даними McKinsey & Company, банки дедалі більше інвестують у системи ESG-аналітики та управління даними через зростання регуляторних вимог і попиту інвесторів.

Країни Азії також активно розвивають ESG-фінансування. Банки Китаю, Японії та Південної Кореї підтримують масштабні програми “зеленого” кредитування, фінансування відновлюваної енергетики та екологічної модернізації промисловості. Важливим напрямом є випуск “зелених” облігацій та розвиток цифрових фінансових технологій. Регуляторні органи азійських країн останніми роками перейшли до більш активної та рішучої політики у сфері ESG та протидії кліматичним змінам, посилюючи вимоги до банків щодо дотримання встановлених графіків звітності та проведення кліматичного стрес-тестування.

Досвід різних країн (дод. Г) демонструє, що ESG-підходи у банківській сфері реалізуються через розвиток “зеленого” фінансування, впровадження ESG-стандартів у кредитну політику, удосконалення корпоративного управління та підвищення рівня прозорості діяльності банків. Водночас особливості реалізації ESG-принципів залежать від рівня економічного розвитку держави, регуляторної політики та пріоритетів національної фінансової системи.

Також розглянемо приклад групи BNP Paribas, провідного європейського банку, одного із найбільших фінансових конгломератів у світі. У 2025 році група підтвердила статус найбільшого банку Європи за розміром активів, які сягають понад 3,2 трильйона доларів США. В Україні група представлена UKRSIBBANK BNP Paribas Group, один із найбільших банків країни з іноземним капіталом. Його акціонерами виступають сама група BNP Paribas

(60%) та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) (40%) [8].

BNP Paribas позиціонує себе як один із провідних міжнародних банків у сфері сталого фінансування та комплексної інтеграції ESG-факторів у власну бізнес-модель. Екологічна складова була включена до стратегічних напрямів діяльності банку ще у 2011 році, а з 2017 року група офіційно задекларувала намір узгодити свою діяльність із цілями Паризької кліматичної угоди 2015 року. У 2021 році Банк став одним із засновників Net-Zero Banking Alliance (NZBA) – міжнародного об'єднання банків під егідою ООН, учасники якого взяли на себе зобов'язання досягти нульового рівня викидів парникових газів до 2050 року. У 2023 році BNP Paribas оголосив про прискорення виходу з фінансування нафтово-газових проєктів та поставив за мету до 2030 року забезпечити понад 90% кредитного портфеля енергетичного сектору за рахунок низьковуглецевої енергетики. Також банк підтвердив повне припинення фінансування вугільної генерації до 2030 року у країнах ОЕСР та ЄС, а в інших державах – до 2040 року.

Ключові показники ефективності банку зосереджені на декарбонізації кредитного портфеля та збільшенні обсягів сталого фінансування, масштабування сталого фінансування та підтримку переходу клієнтів до низьковуглецевої економіки (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Ключові показники CSR-діяльності BNP Paribas [8]

Складові ESG	Показник	2024	2025
економічна	Обсяги наданих сталих кредитів (млрд євро)	133	150
	Обсяги випущених сталих облігацій (млрд євро)	106	200
	Розмір активів під управлінням фондів відкритого типу (млрд євро)	285	300
соціальна	Питома вага жінок серед працівників вищої управлінської ланки, %	39	40
	Частка персоналу, який упродовж року пройшов не менше чотирьох навчальних програм, %	99	90
екологічна	Обсяг підтримки клієнтів у процесі переходу до низьковуглецевої економіки (млрд євро)	179	200
	Обсяг фінансування компаній, діяльність яких спрямована на збереження наземного та морського біорізноманіття (млрд євро)	5.4	4.0

Джерело: складено автором на основі [8]

BNP Paribas застосовує жорсткі обмеження щодо фінансування екологічно чутливих галузей. Зокрема, з 2016 року банк припинив фінансування нових нафтових родовищ, а з 2017 року – нових проєктів вугільної енергетики. Водночас банк поступово скорочує чинний кредитний портфель у сфері нафтовидобутку, плануючи зменшити його приблизно на 80 % до 2030 року.

Дослідження показало, що впровадження ESG-принципів сприяє підвищенню прозорості банківської діяльності, зміцненню довіри інвесторів і клієнтів, а також зниженню довгострокових фінансових ризиків. Водночас міжнародна практика демонструє наявність певних проблем, пов'язаних із недостатньою стандартизацією ESG-звітності, високими витратами на впровадження ESG-систем та складністю оцінювання нефінансових ризиків.

Таким чином, ESG-відповідальність стала одним із ключових напрямів розвитку світового банківського сектору, вона позитивно впливає на фінансову стійкість банків. Провідні банки Європи, США та Азії активно інтегрують екологічні, соціальні та управлінські принципи у свою діяльність, розглядаючи ESG як важливий інструмент забезпечення фінансової стійкості, управління ризиками та підвищення конкурентоспроможності. Найбільш ефективні моделі ESG-регулювання сформовані у країнах ЄС, де функціонує комплексна система сталого фінансування та ESG-звітності. Значна увага приділяється оцінці кліматичних ризиків, розвитку “зеленого” фінансування та впровадженню цифрових технологій управління ESG-даними. Для міжнародних фінансових установ ESG створює можливості для залучення відповідальних інвесторів, мінімізації ризиків та адаптації до сучасних регуляторних вимог. Банки, які активно інтегрують ESG-стратегії у свою діяльність, мають доступ до більш вигідних джерел фінансування, знижують чутливість до екологічних і соціальних ризиків та зміцнюють довіру клієнтів, інвесторів і партнерів. Водночас такі банки не обмежуються лише виконанням нормативних вимог, а формують нові бізнес-моделі, орієнтовані на принципи сталого розвитку та довгострокову стабільність.

3.2. Нові орієнтири та перспективи ESG відповідальності

У сучасних умовах розвитку фінансового сектору ESG-відповідальність банків поступово переходить від формального дотримання принципів корпоративної соціальної відповідальності до комплексної інтеграції принципів сталого розвитку у всі напрями банківської діяльності.

Шлях до повноцінної ESG-трансформації супроводжується низкою суттєвих викликів, особливо для фінансових систем країн, які розвиваються, зокрема і нашої країни. Як вважають Л. Бондаренко [4] та І. В. Краснова [25], до основних проблем належать дефіцит якісних і достовірних даних для оцінювання ESG-ризиків, відсутність уніфікованих стандартів аудиту “зеленого” фінансування, що підвищує ризики greenwashing, значні інвестиційні витрати на модернізацію IT-інфраструктури та підготовку персоналу, а також складність кількісного вимірювання довгострокового ефекту від ESG-інвестицій.

Додаткові труднощі для впровадження ESG-принципів формуються під впливом воєнного стану. Серед ключових проблем варто виокремити недостатній рівень обізнаності клієнтів щодо сталого розвитку та “зеленого” фінансування, нестачу методик оцінювання ESG-ризиків і перевірених даних, нерозвиненість інфраструктури підтримки Європейського зеленого курсу, зокрема рейтингових агентств та централізованих баз ESG-даних. Окремою проблемою є необхідність фінансування екологічно “брудних” галузей, які водночас мають стратегічне значення для обороноздатності держави та підтримки експортного потенціалу країни.

Аналіз звітності українських банків дозволяє виділити низку системних недоліків, серед яких – відсутність кількісних ESG-показників, що ускладнює порівняння з міжнародними стандартами, недостатня оцінка ESG-ризиків, яка негативно впливає на довгострокову фінансову стійкість, а також обмежене розкриття інформації щодо корпоративної культури, гендерної рівності та соціальних програм.

Погоджуємося з позицією А. Х. Кошман щодо необхідності впровадження державних вимог до розкриття ESG-даних та встановлення чітких строків їх оприлюднення. Важливими напрямками вдосконалення є стандартизація ESG-звітності відповідно до міжнародних стандартів GRI, TCFD та Європейської таксономії, запровадження обов'язкового ESG-аудиту, створення у банках посад Chief Sustainability Officer та ESG-комітетів, а також розвиток таких фінансових інструментів, як зелені облігації та sustainability-linked кредити [24].

Інтеграція ESG-факторів у систему ризик-менеджменту та розвиток цифрових платформ ESG-аналітики сприятимуть підвищенню прозорості діяльності вітчизняних банків, зміцненню їх конкурентних позицій та наближенню до міжнародних стандартів сталого фінансування. Водночас важливе значення матиме формування ефективного регуляторного механізму ESG-фінансування за зразком країн ЄС, адаптованого до українських умов.

Нові глобальні виклики, пов'язані зі змінами клімату, цифровізацією економіки, соціальними трансформаціями та посиленням міжнародних регуляторних вимог, формують нові орієнтири ESG-відповідальності банківських установ.

1. Нормативне регулювання та стандарти ЄС. НБУ приводить корпоративне управління у відповідність до європейських вимог (зокрема Рішення №31). Банки зобов'язані інтегрувати ESG-фактори у свої стратегії, щоб забезпечити доступ до європейського ринку та міжнародного фінансування [49].

2. Принцип “подвійної суттєвості” (Double Materiality): банки повинні оцінювати ESG-відповідальність за двома напрямками:

- зовнішній вплив: як діяльність банку та його клієнтів (через фінансовані проєкти) впливає на довкілля та суспільство;
- внутрішній вплив: як екологічні, соціальні та управлінські ризики (наприклад, зміни клімату, порушення прав працівників) впливають на фінансову стійкість самого банку.

3. Зміна підходів до кредитування – оцінка позичальників кардинально змінюється:

- ESG-анкетування: банки проводять детальний аналіз екологічного та соціального профілю клієнтів перед видачею коштів;

- вимоги до держпрограм: кошти за програмами, такими як “Доступні кредити 5-7-9”, вимагають врахування стандартів Світового банку щодо сталого розвитку.

4. Боротьба з “зеленим камуфляжем”. Від банків вимагається прозорість – фінансові установи зобов'язані перевіряти реальність екологічних цілей бізнесу, щоб уникнути введення в оману інвесторів та суспільства.

5. Інтеграція у “Три лінії захисту”. Управління ESG-ризиками не виділяється в окремий вид ризиків, а вбудовується в усі процеси – кредитний, операційний та ринковий ризики. Фронт-офіс збирає дані, ризик-менеджмент їх оцінює, а наглядова рада контролює процес [11, с. 43].

Нові орієнтири ESG-відповідальності банків (дод. Д) свідчать про поступовий перехід до моделі сталого банкінгу, у якій екологічні, соціальні та управлінські аспекти стають невід’ємною частиною фінансової діяльності. У найближчі роки ESG-відповідальність визначатиме фінансову стійкість, рівень конкурентоспроможності банків, їх інвестиційну привабливість та здатність адаптуватися до сучасних глобальних викликів.

Крім того, НБУ планує впровадити механізм стрес-тестування банківських установ з урахуванням ESG-ризиків, насамперед ризиків екологічного характеру. Зокрема, передбачається стимулювання банків до обмеження фінансування або суттєвого підвищення вартості кредитування проєктів, які не відповідають ESG-стандартам.

Першочерговим завданням А. Х. Кошман пропонує уніфікацію стандартів ESG-звітності. Сьогодні українські банки здебільшого оприлюднюють фрагментарну інформацію, що суттєво ускладнює проведення об’єктивного аналізу та порівняння показників між фінансовими установами. У зв’язку з цим доцільним є запровадження єдиних вимог до ESG-звітування,

гармонізованих із міжнародними стандартами GRI, TCFD та Європейською таксономією. ESG-звіти мають включати основні кількісні індикатори, зокрема рівень скорочення викидів CO₂, частку “зелених” кредитів у кредитному портфелі, гендерний баланс серед керівництва, обсяги соціальних інвестицій та підтримки малого і середнього бізнесу. Водночас важливим етапом повинно стати запровадження незалежного ESG-аудиту, який забезпечуватиме достовірність, прозорість та надійність оприлюднених даних [24].

Д. А. Дяковський [11, с. 44], М. Кіржецька [21, с. 93] та А. Х. Кошман [24] вважають, що українським банкам доцільно впроваджувати комплексну багаторівневу модель ESG-менеджменту, яка охоплюватиме всі ключові напрями банківської діяльності:

1. На рівні корпоративного управління це передбачає визначення відповідальності за питання ESG на рівні ради директорів, створення профільних ESG-комітетів, розроблення та впровадження публічної ESG-стратегії, а також формування внутрішніх політик, спрямованих на забезпечення сталого розвитку

2. У сфері стратегічного управління пріоритетними напрямами є включення ESG-цілей до бізнес-моделей банківських установ та системи ключових показників ефективності (KPI) керівного складу, розроблення продуктів з урахуванням принципів ESG, а також позиціонування банку як активного учасника ринку сталого фінансування.

3. У межах системи ризик-менеджменту важливим є впровадження методичних підходів до оцінювання кліматичних ризиків, використання ESG-скорингу при аналізі позичальників, удосконалення процедур стрес-тестування та перегляд системи ризик-апетиту банків. Водночас в операційній діяльності доцільним є розвиток “зелених” кредитних і депозитних продуктів, формування спеціалізованих екологічно орієнтованих портфелів, а також оптимізація внутрішніх бізнес-процесів з метою мінімізації негативного впливу на довкілля.

4. У сфері звітності та комунікацій важливого значення набувають регулярне оприлюднення ESG-звітів відповідно до стандартів GRI, SASB і

TCFD, проведення незалежного аудиту розкритої інформації та забезпечення постійного діалогу зі стейкхолдерами [47].

Цілісна багаторівнева модель ESG-відповідальності дозволить систематизувати механізми інтеграції екологічних, соціальних та управлінських принципів у діяльність банківських установ, забезпечує ефективне управління ESG-ризиками, підвищує фінансову стійкість банків та сприяє досягненню цілей сталого розвитку – дод. Е. Така модель повинна забезпечити комплексний підхід до інтеграції принципів сталого розвитку у діяльність банків. Впровадження нових орієнтирів спирається на наступні ключові перспективи ESG-відповідальності вітчизняних банків, які запропоновані на рис. 3.3.

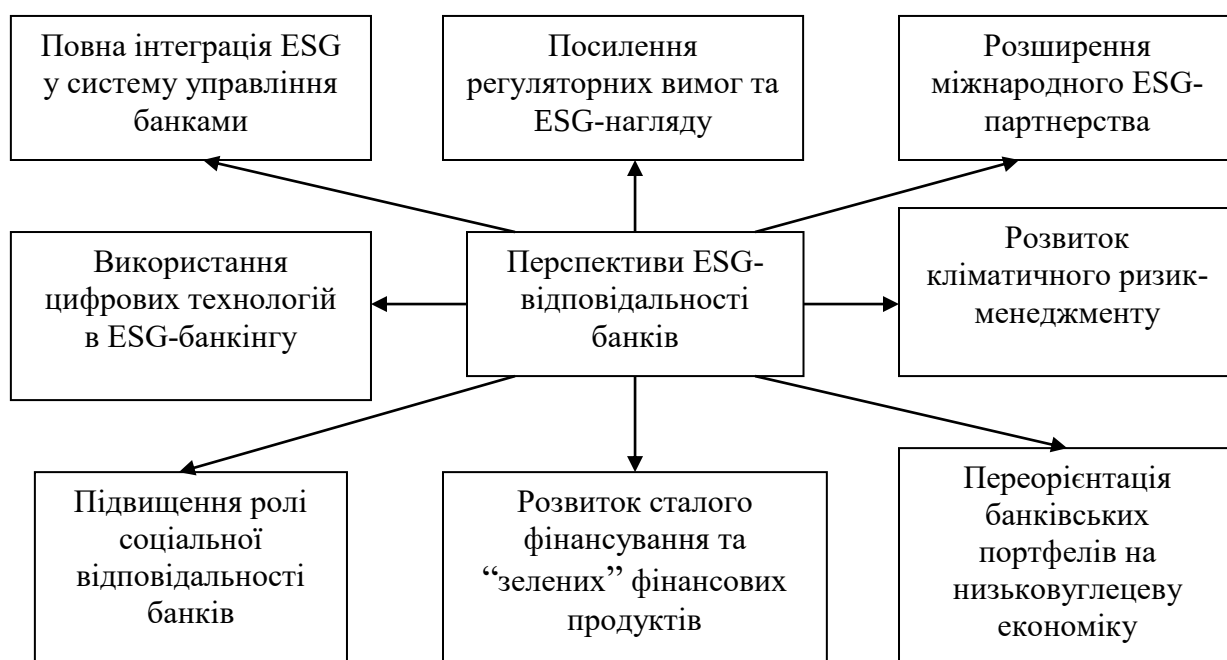

Рис. 3.3. Перспективи ESG-відповідальності банків [21, с. 96]

Перспективи ESG відповідальності для банків полягають у перетворенні наріжних ризиків на конкурентні переваги. Головні тренди включають посилення ролі банків як регуляторів бізнесу через “зелене” кредитування, інтеграцію кліматичних ризиків у стратегії та вимогу прозорості звітності від позичальників. Перспективи ESG-відповідальності банків пов’язані з переходом до моделі сталого банкінгу, у межах якої екологічні, соціальні та

управлінські аспекти інтегруються у всі напрями діяльності фінансових установ.

Напрямки розвитку ESG-відповідальності в діяльності банків пов'язані з комплексною інтеграцією принципів сталого розвитку у систему корпоративного управління, ризик-менеджменту, фінансування та соціальної політики банківських установ. Вони сприятимуть підвищенню фінансової стійкості банків, розвитку відповідального фінансування, зміцненню довіри інвесторів і суспільства, а також гармонізації банківської системи України з міжнародними стандартами сталого розвитку.

Водночас важливим напрямом є розвиток цифрових платформ ESG-аналітики, які забезпечують автоматизацію процесів збору, обробки та оцінювання даних. У міжнародній практиці такі рішення вже стали стандартом діяльності, тоді як більшість українських банків наразі використовують переважно базові аналітичні моделі.

Отже, нові орієнтири ESG для банків зміщуються від іміджевих ініціатив до суворого управління ризиками. Для повноцінної інтеграції ESG-відповідальності важливе значення мають не лише ініціативи окремих банківських установ, а й державна підтримка шляхом формування ефективного регуляторного середовища, здатного забезпечити прозорість ESG-діяльності банків, сприяти залученню інвестицій та мінімізувати екологічні й соціальні ризики. З метою успішної адаптації до глобальних ESG-стандартів українським банкам необхідно запровадити обов'язкову ESG-звітність, створити спеціалізовані структурні підрозділи та відповідні управлінські посади, інтегрувати ESG-ризики у систему управління, розширити використання фінансових інструментів сталого розвитку та впроваджувати сучасні технології ESG-аналітики. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню прозорості та ефективності банківського сектору, зміцненню його конкурентних позицій, активізації інвестиційної діяльності та забезпеченню довгострокового сталого економічного розвитку.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження особливостей ESG-відповідальності банків в сучасних умовах дає підстави зробити наступні висновки:

1. ESG-відповідальність полягає у врахуванні екологічних (E), соціальних (S) та управлінських (G) факторів у процесі здійснення фінансової діяльності, управління ризиками та формування довгострокової стратегії розвитку. Вона є важливою складовою сучасної діяльності банківських установ та основою їхнього сталого розвитку. Екологічні критерії спрямовані на мінімізацію негативного впливу банківської діяльності на довкілля та підтримку “зеленого” фінансування. Соціальні критерії забезпечують підвищення рівня фінансової інклюзії, захист прав клієнтів і розвиток людського капіталу. Управлінські критерії сприяють підвищенню прозорості діяльності банків, удосконаленню системи корпоративного управління та ефективному управлінню ризиками.

Основними перевагами ESG-підходу є можливість залучення міжнародного фінансування, зниження довгострокових ризиків, розвиток інноваційних фінансових продуктів, підвищення конкурентоспроможності банків, зміцненню їхньої репутації та довіри з боку клієнтів і інвесторів. Упровадження ESG-принципів сприяє розвитку “зеленого” фінансування, підтримці соціально відповідальних проєктів, удосконаленню корпоративного управління та адаптації банків до міжнародних стандартів сталого розвитку.

Водночас реалізація ESG-відповідальності супроводжується певними труднощами, серед яких значні фінансові витрати, складність оцінювання ESG-показників, недостатній рівень стандартизації звітності та потреба у висококваліфікованих кадрах, необхідністю адаптації до міжнародних стандартів.

2. ESG-критерії набувають дедалі більшого значення у діяльності банків, оскільки вони визначають рівень ESG-відповідальності фінансових установ. До екологічних критеріїв відносять: енергоефективність, зелене фінансування, управління екологічними ризиками, скорочення вуглецевого сліду; соціальні

включають: фінансову інклюзію, захист прав клієнтів, соціальні ініціативи; до управлінських належать: прозорість діяльності, корпоративне управління, антикорупційна політика, управління ризиками.

НБУ відіграє ключову роль у формуванні системи сталого фінансування в Україні, його діяльність спрямована на інтеграцію ESG-принципів у банківський сектор, удосконалення системи фінансового регулювання та підвищення стійкості фінансової системи до сучасних ризиків. НБУ послідовно розбудовує нормативно-регуляторну основу у сфері ESG шляхом підготовки Білої книги з управління ESG-ризиками у фінансовому секторі, надання рекомендацій щодо організації корпоративного управління, посилює регуляторні підходи у сфері ESG, запроваджуючи вимоги до розкриття інформації про ESG-діяльність банків та підтримуючи розвиток “зеленого” фінансування.

3. Сьогодні ESG-відповідальність перетворилася з добровільної ініціативи на жорсткий комерційний стандарт. Для українського бізнесу нові орієнтири диктуються інтеграцією в ЄС: це нефінансова звітність (CSRD), вуглецевий податок (CBAM) та доступ до міжнародного капіталу. Українські банки дедалі активніше впроваджують ESG-принципи у кредитну політику, систему ризик-менеджменту та корпоративне управління. Банки України зобов'язані інтегрувати ESG-фактори у стратегії та ризик-менеджмент до 31 липня 2026 року. За рекомендаціями НБУ, банки впроваджують ESG в Україні наступним чином:

- подвійна суттєвість (double materiality): оцінка того, як ESG-фактори впливають на банк, і як банк впливає на суспільство/довкілля;
- інтеграція в кредитний аналіз: матриці ESG-ризиків, що впливають на рейтинг клієнта;
- боротьба з Greenwashing: запобігання ситуаціям, коли фінансування позиціонується як “зелене”, але таким не являється.

Це допомагає банкам зменшити “поглинання капіталу” (ризик-зважених активів) та забезпечити стійкість до довгострокових загроз.

Українські банки перебувають на початковому етапі ESG-трансформації, що проявляється у фрагментарності нефінансової звітності, відсутності уніфікованих стандартів, слабкій організаційній спроможності та обмеженому використанні інструментів сталого фінансування.

4. У результаті дослідження встановлено, що ESG-відповідальність АТ КБ “ПриватБанк” є важливим напрямом розвитку банку в сучасних умовах. Діяльність ПриватБанку у контексті сталого розвитку характеризується комплексним підходом до інтеграції ESG-принципів у всі ключові напрями функціонування банку. Поєднання цифрових інновацій, соціальної відповідальності, ефективного корпоративного управління та орієнтації на довгострокову стійкість дозволяє банку формувати сучасну модель відповідального банкінгу в Україні. За аналізований період ПриватБанк продовжував формування інтегрованої звітності, у якій окрему увагу приділено питанням ESG, енергоефективності, цифровізації та відповідального управління. У 2025 році банк оприлюднив новий інтегрований звіт, у якому сталий розвиток визначено одним із стратегічних напрямів діяльності.

5. Світовий досвід демонструє, що ESG-відповідальність стала важливим елементом розвитку банківської системи більшості країн світу. Найбільш розвинені механізми ESG-регулювання сформовані у країнах ЄС, де сформовано комплексну систему регулювання сталого фінансування та ESG-звітності, оцінку кліматичних ризиків, цифрові технології управління ESG-даними та соціальні програми підтримки клієнтів і працівників. ЄС у межах Європейського зеленого курсу розробив комплексну нормативну базу для інтеграції ESG-відповідальності у фінансовий сектор. Країни Азії зосереджують увагу на розвитку “зеленого” фінансування та цифрових технологій, тоді як США і Велика Британія активно використовують ESG як інструмент підвищення фінансової стійкості та інвестиційної привабливості банків. У світі фокус зміщується на розкриття даних (EBA report) та реальну боротьбу з "грінвошингом".

6. Напрямки розвитку ESG-відповідальності в діяльності банків являють

собою інтеграцію ESG-критеріїв у бізнес-стратегії, мета полягає у зменшенні ризиків, залученні міжнародного капіталу та підтримці сталого розвитку. Ефективна реалізація ESG-відповідальності потребує комплексного підходу, удосконалення системи корпоративного управління та адаптації банків до міжнародних стандартів сталого розвитку. Одним із пріоритетних напрямів виступає розвиток “зеленого” фінансування, зокрема кредитування енергоефективних проєктів, випуск ESG-облігацій та підтримка сталого бізнесу. Не менш важливим є підвищення рівня прозорості через систематичне оприлюднення ESG-звітності, що сприятиме зміцненню довіри з боку клієнтів, інвесторів і партнерів. Водночас банківські установи мають сприяти розвитку інклюзивного фінансування, забезпечуючи доступ до фінансових послуг для малого бізнесу та соціально важливих ініціатив. Значну увагу також необхідно приділяти розвитку ESG-орієнтованої корпоративної культури, посиленню етичних стандартів діяльності та вдосконаленню антикорупційних механізмів.

Практичні рекомендації щодо гармонізації української банківської системи з міжнародними ESG-стандартами включають:

- запровадження обов'язкових вимог до ESG-звітності з чітко визначеними кількісними індикаторами;
- впровадження незалежного ESG-аудиту;
- розвиток ринку зелених фінансових інструментів (зелені облігації, карбонове кредитування);
- створення організаційних умов для впровадження ESG-менеджменту (CSO, ESG-комітети, цифрові платформи аналітики).

У перспективі розвиток ESG-відповідальності має стати одним із пріоритетних напрямів функціонування банківської системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ананьєва Ю. Роль ESG-факторів у формуванні стратегій управління фінансовими ризиками на глобальних ринках. *Modeling the development of the economic systems*, 2026 (1), 273-279. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2026-19-34> (дата звернення: 11.05.2026)
2. Банки та НБУ узгоджують практичні кроки впровадження ESG і сталого фінансування. URL: <https://nabu.ua/ua/banki-ta-nbu-uzgodzhuyut-praktichni-kroki-vprovadzhennya-esg-i-stalogo.html> (дата звернення: 07.05.2026)
3. Біла книга з управління екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками у фінансовому секторі. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bila-kniga-z-upravlinnya-ekologichnimi-sotsialnimita-upravlinskimi-esg-rizikami-u-finansovomu-sektori>. (дата звернення: 26.04.2026)
4. Бондаренко Л. П. ESG-банківництво в Україні та світі: виклики та новітні тренди. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск №72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-15> (дата звернення: 01.05.2026)
5. Бортніков Г., Любіч О. Управління ESG-ризиками в українських банках. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2022. Том 6, № 47. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3885>. (дата звернення: 27.05.2026)
6. Вовченко О.С., Карпенко Є.А. Управління ESG-комунікацією в банківському секторі: виклики та переваги. *Проблеми сучасних трансформацій. Сер.: Економіка та управління*. 2025. № 20. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-20-08-03>. (дата звернення: 13.05.2026)
7. Городній В. Банки перевіряють ESG-профіль клієнтів: рішення НБУ. URL: https://biz.ligazakon.net/news/242116_banki-perevryat-esg-profl-klntv-rshennya-nbu (дата звернення: 29.04.2026)
8. Група BNP Paribas та BNP Paribas Cardif у світі. URL: <https://cardif.com.ua/company/grupa-bnp-paribas-ta-bnp-paribas-cardif-u-sviti/> (дата

звернення: 19.05.2026)

9. Дерій Ж., Коваленко Є. Імплементация критеріїв ESG у стратегіях цифрової трансформації банків України в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Полісся*. 2025. (2 (31), 445-457.

10. Дибя М., Гернего, Ю. Фінансування проєктів ESG: зарубіжні практики та можливості розвитку в Україні. *Фінанси України*. 2022. №2, 45-57.

11. ESG Стандарти і вимоги в ЄС та Україні – зміни і що очікувати далі. URL: <https://gto.dixigroup.org/assets/images/files/new-3fin-web-dokumentu-wp4-esg-regulations.pdf> (дата звернення: 17.05.2026)

12. ESG-підкомітет НАБУ об'єднує банки для ефективного впровадження принципів сталого розвитку. URL: <https://surl.li/lsyjdl> (дата звернення: 23.05.2026)

13. ESG-трансформація банків: виклики, можливості та перспективи. URL: <https://finclub.net/projects/kruglye-stoly/esgtransformatsiia-bankiv-vyklyky-mozhlyvosti-ta-perspektyvy-stil.html> (дата звернення: 14.05.2026)

14. Дяковський Д.А. ESG-інвестування у відбудову економіки України: перспективи, переваги і слабкі сторони. *Наукові записки НаУКМА Економічні науки*, 2024. 9(1), 40-45.

15. Епіцентр к залучив 400 млн. грн. фінансування від Приватбанку на розвиток мережі та закупівлю енергогенеруючого обладнання. URL: https://bdf.gov.ua/epitsentr-k-zaluchyv-400-mln-hrn-finansuvannia-vid-pryvatbanku-na-rozvytok-merezhi-ta-zakupivliu-enerhoheneruiuchoho-obladnannia/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 16.04.2026).

16. Звіт НБУ за 2025 рік. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2025.pdf?v=17 (дата звернення: 23.05.2026).

17. Звіт про управління. Річний звіт АТ КБ “Приватбанк” станом на 31 грудня 2024 року. URL: <https://static.privatbank.ua/files/ConsolidatedFinZvit2024.pdf> (дата звернення: 28.05.2026).

18. Іванченко В. Тектонічні зсуви у банківському секторі України: чому банкам доведеться переписати стратегії до липня. URL: <https://www.linkedin-ivanenko-inc3f> (дата звернення: 24.05.2026)

19. Кашперук А. Як банки можуть забезпечити сталий розвиток в Україні. URL: <https://ukrsibbank.com/news-post/how-banks-can-ensure-sustainable-development/> (дата звернення: 18.05.2026)

20. Кирилюк Р. Р., Мороз Н. В. Інтеграція ESG-принципів у діяльність банківських установ. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 1(41). С. 622-628.

21. Кіржецька М., Кіржецький Ю. Впровадження ESG-стандартів в Україні: проблеми та перспективи. *Вісник Київського національного економічного університету*. 2023. №12. С. 88-99.

22. Кльоба Л. Г. Вплив ESG-ризиків на діяльність банків. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 5. С. 148-154.

23. Коваленко А. Не бійтеся змін і почніть упроваджувати принципи ESG вже сьогодні. URL: <https://www.radabank.com.ua/blog/ne-biitesia-zmin-i-pocnit-uprovadzuvati-principi-esg-vze-syogodni-ekspert-radabanku> (дата звернення: 06.05.2026)

24. Кошман А. Х. Інтеграція ESG-компонентів у банківську систему України. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, 2025. (21). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17033734> (дата звернення: 18.05.2026)

25. Краснова І. ESG-орієнтація як стратегічний вектор трансформації банківської діяльності. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d8c68c5c-9f25-4daa-b0ca-21b8cae5e201/content> (дата звернення: 21.05.2026)

26. Крот Л.М. ЕКО-банкінг: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії *Економіка та суспільство*, (79). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-178> (дата звернення: 12.04.2026)

27. Кумар Г. Чи відстають банки та фінансові установи у сфері ESG? URL: <https://ua.linkedin.com/pulse/does-banks-financial-institutions-lagging-behind->

esg-space-kumar-ktcsc?tl=uk (дата звернення: 24.05.2026)

28. Лагодієнко О., Руденко, С., Лагодієнко Н. Оцінка відповідності підприємств критеріям ESG: основні виклики. *Економіка та суспільство*, 2024 (66). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-26> (дата звернення: 08.05.2026)

29. Лівіцька А. Що таке ESG: розшифровка, контекст, актуальність. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/239835_shcho-take-esg-rozshifrovka-kontekst-aktualnst (дата звернення: 16.05.2026)

30. Лящук А. Що таке ESG (Environmental, Social and Governance)? URL: <https://ua.linkedin.com/pulse/що-таке-esg-environmental-social-governance-lyaschuk-artem-m6sme> (дата звернення: 19.04.2026)

31. Матос П. ESG-принципи та відповідальне інституційне інвестування у світі: Критичний огляд досліджень / пер. з англ. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 88 с.

32. Макаренко І., Серпенінова Ю. Звітність про сталий розвиток банків як суб'єктів суспільного інтересу: порівняльний аналіз ЄС-Україна. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economicsg.* 2024. Випуск 5. С. 342-356. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/172/170> (дата звернення: 16.05.2026)

33. Мамедов С. Open Banking та ESG: як євроінтеграційні стандарти змінюють українські банки вже у 2026 році. URL: <https://aub.org.ua/open-banking-ta-esg-yak-yevrointegracijni-standarty-zminyuyut-ukrayinski-banky-vzhe-u-2026-roczii/> (дата звернення: 29.05.2026)

34. Маслак Т., Думич М. Формування та застосування ESG-інструментів у процесі масштабування бізнес-моделей у контексті зеленого переходу. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2025. №46. С. 213-222.

35. Михайличенко О. Еволюція прозорості: як ESG дані змінюють бізнес. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/229864_evolyutsya-prozorost-yak-esg-dan-zmnyuyut-bznes (дата звернення: 17.05.2026)

36. Національна стратегія розвитку фінансової грамотності до 2030 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/strategy-fin-literacy> (дата звернення:

24.05.2026)

37. Неізнана О. В. Управління ESG-ризиками в банках України: оцінка поточного стану та структурні елементи ефективної інтеграції в ключові управлінські та бізнес-системи банку. *Ефективна економіка*. 2025. № 12. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.12.20> (дата звернення: 22.05.2026)

38. Офіційний ресурс Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України ЕкоЗагроза. URL: <https://ecozagroza.gov.ua/> (дата звернення: 18.05.2026)

39. Офіційний сайт KPMG (міжнародна мережа, що надає аудиторські, податкові, юридичні та консультаційні послуги) в Україні. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/about.html> (дата звернення: 27.05.2026)

40. Офіційний сайт АТ КБ “ПриватБанк”. URL: <https://privatbank.ua/> (дата звернення: 23.05.2026)

41. Офіційний сайт банку Кредит Дніпро. URL: <https://creditdnepr.com.ua/> (дата звернення: 24.05.2026)

42. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/currency-market> (дата звернення: 21.05.2026)

43. Підтримка енергонезалежності українського бізнесу: Приватбанк надає 120 млн грн на фінансування газогенераторних установок. URL: https://bdf.gov.ua/pidtrymka-enerhonezalezhnosti-ukrainskoho-biznesu-pryvatbank-nadaie-120-mln-hrn-na-finansuvannia-hazoheneratorykh-ustanovok/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 23.05.2026)

44. Політика інтеграції екологічних, соціальних та управлінських критеріїв сталого розвитку в діяльність Банку: рішення Наглядової ради Приватбанку, Протокол №53/24 від “23” жовтня 2024р. URL: <https://static.privatbank.ua/files/0000003915271151.pdf> (дата звернення: 26.05.2026)

45. Приватбанк заявив про готовність фінансувати великі інфраструктурні проєкти та “зелену” модернізацію. URL: <https://privatbank.ua/en/news/2026/3/2/privatbank-zayaviv-pro-gotovnist->

finansuvati-veliki-infrastrukturni-proyekti-ta-zelenu-modernizaciyu?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 30.04.2026)

46. Приватбанк підтвердив відповідність Системи екологічного та соціального управління стандартам Світового банку. URL: https://minfin.com.ua/ua/2024/12/30/142552529/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 28.05.2026)

47. Приказюк Н. Впровадження принципів ESG небанківськими фінансовими інститутами: тенденції та перспективи. *Економіка та суспільство*, 2024. 61. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-39> (дата звернення: 13.05.2026)

48. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#n109>. (дата звернення: 18.05.2026)

49. Про схвалення Змін до Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України: Рішення Правління Національного банку України від 03.02.2026 №31-рш. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Decision_03022026_31-rsh (дата звернення: 16.05.2026)

50. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України №722/2019 від 30 вересня 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 12.05.2026)

51. Свідерська І. М., Стегайло В. А. ESG-критерії у процесі прийняття стратегічних фінансових рішень: контролінгова перспектива. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 9 (291). С. 231-240.

52. Світовий банк. Зелене фінансування фінансового сектору: огляд практик та можливостей. 2022. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/10c80fb7-6646-4996-94c9-8afa6d61613d/content> (дата звернення: 13.05.2026)

53. Скиба Р. Дотримання принципів ESG: переваги та конкретні кроки. URL: [https://epravda.com.ua/biznes/dotrimannya-principiv-esg-perevagi-ta-](https://epravda.com.ua/biznes/dotrimannya-principiv-esg-perevagi-ta)

konkretni-kroki-815197/ (дата звернення: 26.05.2026)

54. Соловій І.П. Розроблення інтегрованої ESG оцінки соціально-екологічних ризиків для фінансових установ. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-152> (дата звернення: 24.05.2026)

55. Сталий розвиток та ESG. Приватбанк. URL: <https://privatbank.ua/sustainability> (дата звернення: 22.05.2026)

56. Сталий розвиток фінансового сектору. Сайт НБУ. <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/esg> (дата звернення: 03.05.2026)

57. Стратегія розвитку фінансового сектору України (оновлено) // НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini>. (дата звернення: 18.05.2026)

58. Татарова М. ESG-ризика в банківському нагляді: як виконати рішення НБУ. URL: <https://epravda.com.ua/finances/nbu-zobov-yazuye-banki-integruvati-esg-u-strategiyu-zmini-ta-dedlayn-819646/> (дата звернення: 08.05.2026)

59. Ткач Г. НБУ вводить нові ESG-правила для банків: що зміниться до 2027 року. URL: <https://inkorr.com/zaprovadzenna-standartiv-esg-ce-perepustka-na-rinok-es-a-takoz-vazlivij-element-pidvisenna-stijkosti-ta-adaptivnost-289813> (дата звернення: 12.05.2026)

60. Управління ESG ризиками в банках: особливості регулювання в Україні та Європі. *Fintech Insider*. 2024. URL: <https://fintechinsider.com.ua/upravlinnya-esg-ryzykam-y-v-bankah-osoblyvosti-regulyuvannya-v-ukrayini-ta-yevropi/> (дата звернення: 12.05.2026)

61. Упровадження управління ESG ризиками. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/6_ESG_mgt_BH3_may_26.pdf?v=18 (дата звернення: 22.04.2026)

62. Циганок Л. Жорстка правда про ESG. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/yak-banki-mayut-ocinyuvati-esg-riziki-problemi-profiliv-ta-realni-rishennya-818850/> (дата звернення: 29.04.2026)

63. Циганок Л. ESG між управлінням та ілюзією: як хибні наративи спрощують складну систему. URL: <https://mind.ua/openmind/20302141-esg-mizh->

upravlinnyam-ta-ilyuzieyu-yak-hibni-narativi-sproshchuyut-skladnu-sistemu (дата звернення: 15.05.2026)

64. Черниш І. Чому банкіри вправніші за Держекоінспекцію. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/esg-v-ukrajini-chomu-banki-viperedzhayut-ekoinspekciyu-u-kontroli-biznesu-818596/> (дата звернення: 16.05.2026)

65. Чупріна М.О., Жалдак Г.П. Світові тренди в сфері розвитку корпоративної відповідальності. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8365> (дата звернення: 08.05.2026)

66. Шульга Н. "Екологічний" вектор регулювання діяльності банків: модель ЄС. URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/2020/1826> (дата звернення: 26.05.2026)

67. Шульга Н. ESG-ризики банків. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. № 2. С. 101-119.

68. UGB публікує Річний звіт та звіт зі сталого розвитку за 2024 рік. URL: https://www.ukrgasbank.com/press_center/news/14083- (дата звернення: 17.05.2026)

69. Як IT-партнери допомагають банкам відповідати ESG-вимогам. URL: <https://integrity.com.ua/it-partnery-vidpovidnist-esg-vymogam/> (дата звернення: 23.05.2026)

70. Top trends 2025 retail banking. 2025. Capgemini Research Institute. Available at: URL: https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2025/01/Capgemini_Top-Trends-2025_Retail-Banking.pdf (accessed March 5, 2025 (дата звернення: 22.05.2026)

Функції ESG-відповідальності банків

Функція ESG-відповідальності	Характеристика функції	Прояв у діяльності банку
Екологічна	Спрямована на мінімізацію негативного впливу на довкілля та підтримку екологічної безпеки	Фінансування “зелених” проєктів, енергоефективність, скорочення використання паперу, оцінка екологічних ризиків
Соціальна	Забезпечує соціальний захист працівників і клієнтів та підтримку суспільства	Фінансова інклюзія, захист прав клієнтів, підтримка соціальних програм, розвиток персоналу
Управлінська	Передбачає формування ефективної системи корпоративного управління	Прозорість діяльності, антикорупційна політика, внутрішній контроль, ESG-управління ризиками
Інвестиційна	Сприяє залученню інвестицій та розвитку сталого фінансування	Розвиток ESG-продуктів, залучення міжнародного капіталу, підтримка відповідальних інвестицій
Ризикозахисна	Спрямована на виявлення та мінімізацію ESG-ризиків	Оцінка екологічних і соціальних ризиків позичальників, зниження репутаційних втрат
Репутаційна	Формує позитивний імідж банку та довіру суспільства	Підвищення лояльності клієнтів, зміцнення бренду, покращення ESG-рейтингу
Стратегічна	Забезпечує довгострокову стійкість і конкурентоспроможність банку	Інтеграція ESG у стратегію розвитку банку, адаптація до міжнародних стандартів
Інноваційна	Стимулює розвиток сучасних фінансових технологій і продуктів	Впровадження цифрового банкінгу, розвиток “зелених” фінансових інструментів
Комунікаційна	Забезпечує ефективну взаємодію банку із зацікавленими сторонами	ESG-звітність, відкритість інформації, комунікація з інвесторами та клієнтами
Економічна	Сприяє підвищенню фінансової ефективності та стабільності банку	Оптимізація витрат, підвищення інвестиційної привабливості, довгострокова прибутковість

Практика врахування ESG-факторів в європейських банках

Напрями врахування ESG-факторів у діяльності банків	Коментарі	Банки
Інтеграція ESG-міркувань у систему управління ризиками	Банки включають ЕБО-міркування у системи управління ризиками; здійснюють стрес-тестування та аналіз сценаріїв, а також формують відповідну звітність, що сприяє налагодженню дієвого "екологічного" ризик-менеджменту	HSBC, ING, Societe Generale, Barclays, Deutsche Bank
Розробка політики та стандартів ESG	Банки розробляють політику та стандарти, які стосуються ЕБО питань, таких як зміна клімату, права людини та збереження біорізноманіття, що направлено на прийняття виважених управлінських рішень	BNP Paribas, UBS, Credit Suisse, Santander, BBVA, Wells Fargo, Standard Chartered
Впровадження процесів належної перевірки ESG-ризиків клієнтів	Банки запроваджують процеси належної перевірки для оцінки ЕБО-ризиків, пов'язаних із їхньою кредитною, інвестиційною та іншою діяльністю. Банки проводять оцінки ЕБО-ризиків клієнтів, а також виявляють та пом'якшують їх у потенційних ланцюжках постачання	Standard Chartered, ING, BBVA, HSBC, Societe Generale, BNP Paribas, Credit Suisse
Взаємодія із зацікавленими сторонами	Банки взаємодіють із зацікавленими сторонами (клієнтами, інвесторами, регуляторами та організаціями громадянського суспільства) з метою зрозуміння їх очікувань та занепокоєнь, пов'язаних з питаннями ЕБО-ризиків, що сприятиме підвищенню банківської репутації	Citigroup, Santander, BNP Paribas, HSBC, Barclays, Deutsche Bank
Розвиток кадрового потенціалу та навчання	Банки здійснюють навчання та приділяють велику увагу розвитку кадрового потенціалу, що дозволяє покращувати розуміння персоналом ЕБО-ризиків і можливостей; впроваджувати ЕБО-міркування у повсякденне прийняття рішень; забезпечувати узгодженість банківської діяльності з цілями її сталого розвитку	Citigroup, Barclays, Deutsche Bank, Societe Generale, BNP Paribas, ING
Звітування та розкриття інформації	Банки надають регулярну публічну звітність про ефективність управління ЕБО-ризиками, що допомагає зацікавленим сторонам приймати обґрунтовані рішення щодо їхньої діяльності	HSBC, Citigroup, BNP Paribas, Barclays, Deutsche Bank, ING

Досвід ESG-відповідальності у банківській сфері за країнами

Країна / регіон	Особливості ESG- відповідальності банків	Основні напрями реалізації	Приклади результатів
ЄС	Найбільш розвинена система ESG- регулювання	ESG-звітність, кліматичний ризик- менеджмент, зелене фінансування	Високий рівень прозорості банківської діяльності та активний розвиток “зелених” облігацій
Німеччина	Активне фінансування екологічних проєктів	Підтримка енергоефективності та відновлюваної енергетики	Розширення обсягів “зеленого” кредитування
Франція	Законодавчо закріплена ESG- звітність	Контроль кліматичних ризиків, стале інвестування	Один із найвищих рівнів ESG-прозорості у світі
США	ESG як інструмент управління ризиками та інвестиціями	ESG-аналітика, цифрові технології, сталий банкінг	Зростання інвестицій у ESG-фонди та цифрові ESG-платформи
Велика Британія	Активна інтеграція ESG у банківський нагляд	Кліматичне тестування банків, green finance	Формування міжнародного центру сталого фінансування
Китай	Державна підтримка зеленого фінансування	Зелені кредити, екологічні інвестиції	Один із найбільших ринків “зелених” облігацій
Японія	Поєднання ESG і технологічних інновацій	Енергоефективність, цифровізація банківських послуг	Розвиток цифрових ESG-систем управління
Південна Корея	Активне впровадження ESG- стратегій банками	Інвестиції у sustainable finance та fintech	Зростання ESG- рейтингів банків
Канада	Орієнтація на соціальну відповідальність і прозорість	Соціальні програми, захист прав клієнтів	Високий рівень довіри до банківської системи
Швеція	Лідерство у сфері сталого банкінгу	Вуглецева нейтральність, екологічні інвестиції	Один із найнижчих рівнів вуглецевого сліду банків
Україна	Формування системи ESG-регулювання	Інтеграція ESG у банківську діяльність, розвиток зеленого фінансування	Адаптація до стандартів ЄС та розвиток ESG- звітності

Регуляторний механізм ESG-фінансування: міжнародний досвід та
рекомендації для України

Механізм регуляторної підтримки	Міжнародний досвід (ЄС)	Рекомендації для України
Впровадження ЄС Таксономії	ЄС розробив детальну Таксономію для класифікації екологічно сталих економічних діяльностей, що допомагає інвесторам ідентифікувати зелені інвестиції	Розробити національну Таксономію або адаптувати європейську, враховуючи специфіку української економіки, для чіткого визначення зелених проєктів та інвестицій
Обов'язкове розкриття нефінансової інформації	Директива ЄС щодо нефінансової звітності (NFRD - Non-Financial Reporting Directive) вимагає від великих компаній розкривати інформацію про екологічні, соціальні та управлінські аспекти їхньої діяльності	Впровадити обов'язкове розкриття нефінансової інформації для великих українських компаній та фінансових установ, забезпечуючи прозорість і підзвітність у сфері ESG
Стандарти звітності та розкриття інформації	ЄС прийняв Регламент про розкриття інформації щодо сталого фінансування (SFDR - Sustainable Finance Disclosure Regulation), який встановлює стандарти для фінансових ринків щодо розкриття інформації про стійкість інвестицій	Розробити та впровадити національні стандарти звітності, що відповідають міжнародним практикам для забезпечення єдності та порівнянності ESG-даних
Зелені облігації та стандарти	ЄС запровадив стандарт Європейських зелених облігацій EuGBS - European Green Bond Standard, який забезпечує прозорість використання коштів для екологічно сталих проєктів	Створити національні стандарти для випуску зелених облігацій, стимулюючи фінансування екологічних проєктів та залучення інвесторів
Інтеграція ESG ризиків у банківський нагляд	Європейський центральний банк (ЄЦБ) включив кліматичні ризики в нагляд за діяльністю фінансових установ та проводить кліматичні стрес-тести для оцінки їх стійкості	Інтегрувати оцінку ESG -ризиків у систему банківського нагляду та розробити методологію для проведення кліматичних стрес-тестів банків України
Підтримка сталого фінансування через монетарну політику	ЄЦБ розглядає можливість використання зелених інструментів у монетарній політиці, таких як зелені рефінансування та зелене кількісне пом'якшення	Дослідити можливість впровадження зелених інструментів у монетарну політику Національного банку України для стимулювання сталого фінансування
Мережа для екологізації фінансової системи	ЄЦБ та інші центральні банки є членами ШББ (Network for Greening the Financial System), яка сприяє обміну досвідом та розробці найкращих практик у сфері зеленого фінансування	Розглянути можливість приєднання Національного банку України до NGFS (Network for Greening the Financial System) для обміну досвідом та впровадження найкращих практик у сфері ESG-фінансування

Нові орієнтири ESG-відповідальності банків

№	Нові орієнтири	Основний зміст	Ключові напрями реалізації	Очікувані результати
1	Інтеграція ESG у систему стратегічного управління	Повна інтеграція ESG-принципів у корпоративне управління банків	Формування ESG-стратегії розвитку; інтеграція ESG у кредитну та інвестиційну політику; удосконалення системи ризик-менеджменту; розвиток внутрішнього контролю; впровадження ESG-KPI	Підвищення стратегічної стійкості банків та ефективності управління
2	Розвиток “зеленого” фінансування	Розширення фінансування екологічно орієнтованих проєктів	“Зелене” кредитування; фінансування енергоефективності; підтримка відновлюваної енергетики; ESG-облігації; програми декарбонізації	Зростання обсягів сталого фінансування та підтримка низьковуглецевої економіки
3	Посилення ESG-ризик-менеджменту	Удосконалення системи управління ESG-ризиками	ESG-скоринг клієнтів; кліматичне стрес-тестування; оцінка вуглецевого сліду; моніторинг репутаційних ризиків; аналіз соціального впливу проєктів	Підвищення фінансової стійкості та зниження ESG-ризиків
4	Гармонізація з європейськими стандартами	Адаптація банківської системи до вимог ЄС	Впровадження ESG-стандартів ЄС; розвиток ESG-звітності; підвищення прозорості; боротьба з greenwashing; відповідальне фінансування	Посилення євроінтеграції та відповідності міжнародним вимогам
5	Цифровізація ESG-процесів	Використання сучасних цифрових технологій у ESG-управлінні	Автоматизація ESG-моніторингу; цифрова ESG-звітність; використання AI та Big Data; розвиток fintech ESG-рішень	Підвищення ефективності аналізу ESG-показників та якості управління
6	Посилення соціальної відповідальності	Розвиток соціальної складової ESG	Фінансова інклюзія; підтримка МСП; соціальний захист працівників; підтримка ветеранів і ВПО; фінансова грамотність населення	Зміцнення соціальної стабільності та довіри суспільства
7	ESG як основа післявоєнного відновлення України	Використання ESG-принципів у процесах відбудови держави	Відбудова інфраструктури; екологічна модернізація; розвиток енергетичної незалежності; залучення міжнародних інвестицій; підтримка критичних галузей	Формування стійкої моделі післявоєнного економічного розвитку
8	Формування ESG-культури в банках	Розвиток ESG-орієнтованої корпоративної культури	Навчання персоналу; створення ESG-комітетів; інтеграція ESG у систему мотивації; розвиток етичних стандартів	Підвищення рівня ESG-компетентності та ефективності корпоративного управління

Цілісна багаторівнева модель ESG-відповідальності банків

Рівень моделі	Мета	Основні елементи	Інструменти реалізації	Очікувані результати
I. Стратегічний рівень	Формування довгострокової ESG-стратегії банку	Інтеграція ESG у корпоративну стратегію; ESG-місія та цілі; ESG-політики; корпоративне управління	ESG-стратегія; кодекс етики; ESG-комітет; система ESG-KPI; політика сталого фінансування	Підвищення конкурентоспроможності зміцнення репутації; зростання інвестиційної привабливості
II. Регуляторно-управлінський рівень	Забезпечення ефективного управління ESG-ризиками та відповідності регуляторним вимогам	ESG-ризик-менеджмент; ESG-комплаєнс; внутрішній контроль; нефінансова звітність	ESG-скоринг; ESG-аудит; ESG-моніторинг; кліматичне стрес-тестування; система трьох ліній захисту	Мінімізація ESG-ризиків; підвищення фінансової стійкості; відповідність міжнародним стандартам
III. Операційно-фінансовий рівень	Інтеграція ESG у фінансову та операційну діяльність банку	“Зелене” кредитування; ESG-інвестування; фінансування енергоефективних проєктів; цифровізація ESG-процесів	Зелені кредити; ESG-облігації; sustainable finance; fintech-рішення; цифрові ESG-платформи	Розвиток сталого фінансування; диверсифікація фінансових продуктів; зростання прибутковості
IV. Соціально-екологічний рівень	Забезпечення позитивного впливу банку на суспільство та довкілля	Фінансова інклюзія; підтримка соціальних програм; розвиток людського капіталу; скорочення вуглецевого сліду	Соціальні програми; ESG-освіта; екологічний моніторинг; програми енергоефективності; інклюзивні фінансові продукти	Підвищення соціальної стабільності; покращення екологічних показників; зміцнення довіри суспільства
V. Інноваційно-трансформаційний рівень	Забезпечення довгострокової ESG-трансформації банку	Цифрова трансформація; ESG-аналітика; використання AI та Big Data; кліматичне моделювання	AI ESG-аналітика; Big Data; blockchain-рішення; ESG-платформи; цифрові системи моніторингу	Розвиток інновацій; підвищення ефективності управління; прискорення ESG-трансформації банків